

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

شامل: قوانین - مذاکرات مجلس شورای اسلامی - رویه‌های قضایی - عهدنامه‌ها - آئیننامه‌ها

WWW.RRK.IR
WWW.DASTOUR.IR

تصویب‌نامه‌ها - تصمیم‌نامه‌ها - اساسنامه‌ها و آگهیها

تک شماره ۴۵۰۰ تومان

صفحه	دستگاه اجراءکننده	تاریخ تصویب	عنوان مندرجات (قوانین و مقررات و مصوبات آراء وحدت رویه)
۲	شورای اسلامی شهر اردبیل	۱۳۹۹/۱۱/۴	رای شماره‌های ۱۶۰۲ و ۱۶۰۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال بند ۲ قسمت (ج) ماده ۱۴ تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ و تبصره‌های ۱، ۲ و ۳ آن و ماده ۱۳ سال ۱۳۹۴، ماده ۱۲ سال ۱۳۹۵ و ماده ۱۰ سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ از تعرفه عوارض محلی شورای اسلامی شهر اردبیل از تاریخ تصویب
۴	شعب دیوان عدالت و سایر مراجع اداری	۱۳۹۹/۱۱/۴	رای شماره ۱۶۰۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
۵	هیأت وزیران	۱۳۹۹/۱۱/۴	رای شماره‌های ۱۶۰۵ الی ۱۶۰۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال بند ۶ راهبردها و بند ۲ راهکارهای عملیاتی بخش (ب) مصوبه شماره ۱۱۸۴۱۶/ت/۵۰۱۹۳ - ۱۳۹۴/۹/۸ هیأت وزیران
۶	شورای اسلامی شهر خارگ	۱۳۹۹/۱۱/۴	رای شماره ۱۶۰۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال تعرفه شماره ۵۰۴ - ۹۵ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۳ شورای اسلامی شهر خارگ
۸	شورای اسلامی شهر قم	۱۳۹۹/۱۱/۴	رای شماره ۱۶۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال ماده ۱۳ تعرفه عوارض و بهای خدمات سال ۱۳۹۷ شورای اسلامی شهر قم
۹	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۱۳۹۹/۱۱/۴	رای شماره ۱۶۱۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال بخشنامه شماره ۱۵/۲۲۵۹۲ - ۱۳۹۱/۲/۵ - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۱۱	شورای اسلامی شهر تهران	۱۳۹۹/۱۱/۴	رای شماره ۱۶۱۲ الی ۱۶۲۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال تبصره ۶ الحاقی به ماده ۲ اصلاحی از مصوبه شماره ۲۵۲۴ - ۱۳۹۷/۱۱/۷ و ماده ۵ اصلاحی از مصوبه شماره ۲۵۲۴ - ۱۳۹۷/۱۱/۷ شورای اسلامی شهر تهران
۱۳	شورای اسلامی شهر کاشان	۱۳۹۹/۱۱/۴	رای شماره ۱۶۲۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال مصوبه شماره ۴۵۹۲ - ۱۳۹۱/۱۱/۹ شورای اسلامی شهر کاشان در خصوص وضع عوارض تابلو
۱۵	هیأت وزیران	۱۳۹۹/۱۱/۴	رای شماره ۱۶۲۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال آن قسمت از طرح جامع منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی که شهرستان‌های رشت، آستانه اشرفیه و امامزاده هاشم را جزو منطقه آزاد تجاری - صنعتی لحاظ کرده است موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۲۳۰۰/ت/۵۵۶۴۲۹ - ۱۳۹۸/۲/۲۸ هیأت وزیران
۱۶	شعب دیوان عدالت و سایر مراجع اداری	۱۳۹۹/۱۱/۷	رای شماره‌های ۱۶۲۳ و ۱۶۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: اعلام تعارض. به موجب ماده ۱۱۱ قانون شرکتهای تعاونی، معافیت مقرر در آن مشخصاً نسبت به فعالیت‌های مندرج در ماده مذکور قابل اعمال بوده و تسری آن به درآمدهای حاصل از اجاره با توجه به اصل عدم معافیت فاقد مبنای حقوقی است، بنابراین رأی به رد شکایت صحیح و موافق مقررات است

قوانین و مقررات عمومی

شماره ۹۸۰۰۲۲۴

۱۳۹۹/۱۲/۰۴

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه‌های ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۰۳ و ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۰۲ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۰۴ با موضوع: «ابطال بند ۲ قسمت (ج) ماده ۱۴ تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ و تبصره‌های ۱، ۲ و ۳ آن و ماده ۱۳ سال ۱۳۹۴، ماده ۱۲ سال ۱۳۹۵ و ماده ۱۰ سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ از تعرفه عوارض محلی شورای اسلامی شهر اردبیل از تاریخ تصویب» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۴ شماره دادنامه: ۱۶۰۳ - ۱۶۰۲

شماره پرونده: ۹۸۰۰۴۰۰ و ۹۸۰۰۲۲۴

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: شرکت آرتا لطیف سیلان با وکالت آقای فرمان گزولی کاسین

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تبصره‌های ۱ الی ۳ و بند ۲ قسمت (ج) ماده ۱۴ سال ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳، ماده ۱۳ سال ۱۳۹۴، ماده ۱۲ سال ۱۳۹۵ و ماده ۱۰ سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ از تعرفه عوارض محلی شورای اسلامی شهر اردبیل

گردش کار: آقای فرمان گزولی کاسین به وکالت از شرکت آرتا لطیف سیلان به موجب

دادخواستی ابطال تبصره‌های ۱ الی ۳ و بندهای ۱ و ۲ بند (ج) ماده ۱۴ سال ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳، تبصره‌های ۱ الی ۳ و بندهای ۱ و ۲ بند (ج) ماده ۱۳ سال ۱۳۹۴، تبصره‌های ۱ الی ۳ و بندهای ۱ و ۲ بند (ج) ماده ۱۲ سال ۱۳۹۵ و تبصره‌های ۱ الی ۳ و بندهای ۱ و ۲ بند (ج) ماده ۱۰ سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ از تعرفه عوارض محلی شورای اسلامی شهر اردبیل را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«با عرض سلام و ادب احتراماً اینجانب فرمان گزولی به وکالت از شرکت آرتا لطیف سیلان در خصوص مصوبه شورای اسلامی شهر اردبیل مندرج در دفترچه تعرفه عوارض محلی شهرداری اردبیل به شرح ستون مورد اعتراض در سال‌های ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۷ با عنوان «عوارض تمدید و تجدید پروانه ساختمانی» به علت خروج شورا از حدود اختیار خود و تصویب مقرر بر خلاف مفاد قانونی درخواست ابطال مصوبه مذکور به دلیل مخالفت آن با قانون مستنداً به مواد ۱۳، بند ۱ ماده ۱۲، ۸۸ و ۹۹ قانون دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از محضر عالی نموده.

۱- مغایرت با آراء هیأت عمومی دیوان عدالت اداری: در ارتباط با عوارض تمدید پروانه ساختمانی یا تاخیر اتمام ساختمان، بر اساس دادنامه‌های متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از قبیل دادنامه ۳۳۶ - ۱۳۸۰/۱۱/۲۳ و ۴۷۱ - ۱۳۹۵/۷/۱۲ و ۱۱۷۷ - ۱۳۹۶/۱۱/۱۷ در سال‌های ۱۳۸۰ و ۱۳۸۳ و ۱۳۹۵ تعیین و دریافت این نوع عوارض، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات شوراهای اسلامی شهرها تشخیص داده شده است. با توجه به اینکه دیوان عدالت اداری در آرای مشابه اخذ چنین وجوهی در شهری دیگر را خلاف قانون قلمداد کرده حفظ حقوق شهروندی و اصل برابری افراد در برابر قانون و اصل عدالت مالیاتی (بند ۱۴ اصل ۳ و اصل ۳۰ قانون اساسی) و قاعده «همانگی و اصل وحدت رویه و ایجاد یکنواختی در نظام عوارض» مستند به ماده ۱۴ آیین‌نامه وضع و وصول عوارض توسط شوراهای شهرها سال ۱۳۷۸ نیز اقتضاء می‌کند وقتی اخذ عوارضی از شهروندان بخشی از این سرزمین که در مغایرت با قانون شناخته شده نمی‌توان اخذ همان وجه را از مردمان شهروندان دیگر جایز و قانونی قلمداد کرد.

۲- عوارض تمدید پروانه ساختمانی یا تاخیر اتمام ساختمان به عنوان عوارض مجدد خلاف قانون است: تعلق عوارض مجدد به تمدید پروانه ساختمان پس از اتمام مهلت مندرج در آن بدون احتساب و کسر عوارض پرداخت شده بابت صدور پروانه ساختمان که نتیجتاً مفهوم وصول عوارض مضاعف می‌باشد مغایر قانون و خلاف حدود اختیارات می‌باشد. به موجب رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۵۰۱ الی ۱۵۲۷ - ۱۳۹۳/۹/۲۴ و رأی هیأت عمومی به شماره ۶۶ الی ۸۸ - ۱۳۹۲/۲/۲ اخذ عوارض مجدد تحت هر عنوان از سوی شوراهای مختلف ممنوع است.

با توجه به اینکه به موجب تبصره ۲ ماده ۲۹ قانون نوسازی و عمران شهری در خصوص عوارض تمدید پروانه تعیین تکلیف شده لذا اخذ هرگونه وجه دیگر مغایر با قانون می‌باشد. به موجب ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ و تبصره ۳ ماده ۶۲ قانون برنامه پنجم توسعه اخذ هرگونه وجه و کالا توسط دستگاه‌های اجرایی از مردم باید به موجب قانون باشد لذا با عنایت به مراتب مذکور ابطال مصوبات مورد شکایت مورد استدعاست.

بنابراین هر نوع مصوبه شورای اسلامی شهر که طی آن برای تاخیر در اتمام ساختمان یا تمدید یا تجدید پروانه بعد از ۵ سال عوارض تعیین نماید، این مصوبه مغایر قانون بوده و از حدود اختیارات مرجع وضع آن خارج است. بنا به مراتب و نظر به اینکه مصوبه‌های شوراهای اسلامی شهر اردبیل در خصوص عوارض تمدید پروانه خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات آن شورا می‌باشد. لذا مستنداً به مواد ۱۳، بند ۱ ماده ۱۲، ۸۸ و ۹۲ قانون دیوان عدالت اداری سال ۱۳۹۲ استدعای ابطال مصوبات شورای اسلامی شهر اردبیل و جلوگیری از اخذ عوارض غیرقانونی شهرداری کرج را از زمان تصویب و خارج از نوبت دارم.»

متن مقرره‌های مورد شکایت به شرح زیر است:

«ماده ۱۴ سال ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

(ج) تمدید پروانه ساختمانی پس از پنج سال:

۲- اگر پس از سپری شدن مدت پنج سال از تاریخ صدور پروانه عملیات ساختمانی شروع و به اتمام نرسیده باشد (نیمه کاره باشد) و مالک درخواست تمدید مجدد نماید، در صورت عدم افزایش و تغییر در نقشه (ارتفاع، دهنه و تعداد واحد) کل عوارضات (اعم از پروانه، پذیره، مزاد بر تراکم پایه، بهای خدمات و...) با ضوابط و شرایط و ارزش منطقه‌ای جدید محاسبه و به شرح ذیل وصول و نسبت به تمدید پروانه ساختمانی با اعتبار درخواستی (سال ششم یا هفتم یا هشتم) اقدام خواهد شد.

سال ششم پروانه	سال هفتم پروانه	سال هشتم پروانه
۲۵٪ محاسبات بند ۲	۳۰٪ محاسبات بند ۲	۳۵٪ محاسبات بند ۲

تبصره ۱: در صورت عدم درخواست سال ششم، در سال هفتم ضریب یک ساله با ضریب دو ساله جمع و برای سال هفتم محاسبه خواهد شد و همچنین در سال هشتم، ضریب سالهای قبل با سال هشتم جمع و محاسبه و اخذ خواهد شد.
تبصره ۲: در صورت عدم پرداخت عوارض تمدید پروانه سال چهارم و پنجم مطابق ماده مربوط به تمدید پروانه ساختمانی (ماده ۹) محاسبه و اخذ خواهد شد.
تبصره ۳: در صورت افزایش بنا و یا تغییر نقشه، مترائ قبلی همانند ردیف فوق و اضافه درخواستی مطابق اصلاح پروانه محاسبه و اخذ خواهد شد.

ماده ۱۴ سال ۱۳۹۳

(ج) تمدید پروانه ساختمانی پس از پنج سال:

۲- اگر پس از سپری شدن مدت پنج سال از تاریخ صدور پروانه عملیات ساختمانی شروع و به اتمام نرسیده باشد (نیمه کاره باشد) و مالک درخواست تمدید مجدد نماید، در صورت عدم افزایش و تغییر در نقشه (ارتفاع، دهنه و تعداد واحد) کل عوارضات (اعم از پروانه، پذیره، مزاد بر تراکم پایه، بهای خدمات و...) با ضوابط و شرایط و ارزش منطقه‌ای جدید محاسبه و به شرح ذیل وصول و نسبت به تمدید پروانه ساختمانی با اعتبار درخواستی (سال ششم یا هفتم یا هشتم) اقدام خواهد شد.

سال ششم پروانه	سال هفتم پروانه	سال هشتم پروانه
۲۵٪ محاسبات بند ۲	۳۰٪ محاسبات بند ۲	۳۵٪ محاسبات بند ۲

تبصره ۱: در صورت عدم درخواست سال ششم، در سال هفتم ضریب یک ساله با ضریب دو ساله جمع و برای سال هفتم محاسبه خواهد شد و همچنین در سال هشتم، ضریب سالهای قبل با سال هشتم جمع و محاسبه و اخذ خواهد شد.
تبصره ۲: در صورت عدم پرداخت عوارض تمدید پروانه سال چهارم و پنجم مطابق ماده مربوط به تمدید پروانه ساختمانی (ماده ۹) محاسبه و اخذ خواهد شد.
تبصره ۳: در صورت افزایش بنا و یا تغییر نقشه، مترائ قبلی همانند ردیف فوق و اضافه درخواستی مطابق اصلاح پروانه محاسبه و اخذ خواهد شد.

ماده ۱۳ سال ۱۳۹۴

(ج) تمدید پروانه ساختمانی پس از پنج سال:

۲- اگر پس از سپری شدن مدت پنج سال از تاریخ صدور پروانه عملیات ساختمانی شروع و به اتمام نرسیده باشد (نیمه کاره باشد) و مالک درخواست تمدید مجدد نماید، در صورت عدم افزایش و تغییر در نقشه (ارتفاع، دهنه و تعداد واحد) کل عوارضات (اعم از پروانه، پذیره، مزاد بر تراکم پایه، بهای خدمات و...) با ضوابط و شرایط و ارزش منطقه‌ای جدید محاسبه و به شرح ذیل وصول و نسبت به تمدید پروانه ساختمانی با اعتبار درخواستی (سال ششم یا هفتم یا هشتم) اقدام خواهد شد.

سال ششم پروانه	سال هفتم پروانه	سال هشتم پروانه
۲۵٪ محاسبات بند ۲	۳۰٪ محاسبات بند ۲	۳۵٪ محاسبات بند ۲

تبصره ۱: در صورت عدم درخواست سال ششم، در سال هفتم ضریب یک ساله با ضریب دو ساله جمع و برای سال هفتم محاسبه خواهد شد و همچنین در سال هشتم، ضریب سالهای قبل با سال هشتم جمع و محاسبه و اخذ خواهد شد.

تبصره ۲: در صورت عدم پرداخت عوارض تمدید پروانه سال چهارم و پنجم مطابق ماده مربوط به تمدید پروانه ساختمانی (ماده ۹) محاسبه و اخذ خواهد شد.

تبصره ۳: در صورت افزایش بنا و یا تغییر نقشه، مترائ قبلی همانند ردیف فوق و اضافه درخواستی مطابق اصلاح پروانه محاسبه و اخذ خواهد شد.

ماده ۱۲ سال ۱۳۹۵

(ج) تمدید پروانه ساختمانی پس از پنج سال:

۲- اگر پس از سپری شدن مدت پنج سال از تاریخ صدور پروانه عملیات ساختمانی شروع و به اتمام نرسیده باشد (نیمه کاره باشد) و مالک درخواست تمدید مجدد نماید، در صورت عدم افزایش و تغییر در نقشه (ارتفاع، دهنه و تعداد واحد) کل عوارضات (اعم از پروانه، پذیره، مزاد بر تراکم پایه، بهای خدمات و...) با ضوابط و شرایط و ارزش منطقه‌ای جدید محاسبه و به شرح ذیل وصول و نسبت به تمدید پروانه ساختمانی با اعتبار درخواستی (سال ششم یا هفتم یا هشتم) اقدام خواهد شد.

سال ششم پروانه	سال هفتم پروانه	سال هشتم پروانه
۲۵٪ محاسبات بند ۲	۳۰٪ محاسبات بند ۲	۳۵٪ محاسبات بند ۲

تبصره ۱: در صورت عدم درخواست سال ششم، در سال هفتم ضریب یک ساله با ضریب دو ساله جمع و برای سال هفتم محاسبه خواهد شد و همچنین در سال هشتم، ضریب سالهای قبل با سال هشتم جمع و محاسبه و اخذ خواهد شد.

تبصره ۲: در صورت عدم پرداخت عوارض تمدید پروانه سال چهارم و پنجم مطابق ماده مربوط به تمدید پروانه ساختمانی (ماده ۹) محاسبه و اخذ خواهد شد.

تبصره ۳: در صورت افزایش بنا و یا تغییر نقشه، مترائ قبلی همانند ردیف فوق و اضافه درخواستی مطابق اصلاح پروانه محاسبه و اخذ خواهد شد.

ماده ۱۰ سال ۱۳۹۶

(ج) تمدید پروانه ساختمانی پس از پنج سال:

۲- اگر پس از سپری شدن مدت پنج سال از تاریخ صدور پروانه عملیات ساختمانی شروع و به اتمام نرسیده باشد (نیمه کاره باشد) و مالک درخواست تمدید مجدد نماید، در صورت عدم افزایش و تغییر در نقشه (ارتفاع، دهنه و تعداد واحد) کل عوارضات (اعم از پروانه، پذیره، مزاد بر تراکم پایه، بهای خدمات و...) با ضوابط و شرایط و ارزش منطقه‌ای جدید محاسبه و به شرح ذیل وصول و نسبت به تمدید پروانه ساختمانی با اعتبار درخواستی (سال ششم یا هفتم یا هشتم) اقدام خواهد شد.

سال ششم پروانه	سال هفتم پروانه	سال هشتم پروانه
۲۲٪ محاسبات بند ۲	۲۴٪ محاسبات بند ۲	۲۶٪ محاسبات بند ۲

تبصره ۱: در صورت عدم درخواست سال ششم، در سال هفتم ضریب یک ساله با ضریب دو ساله جمع و برای سال هفتم محاسبه خواهد شد و همچنین در سال هشتم، ضریب سالهای قبل با سال هشتم جمع و محاسبه و اخذ خواهد شد.

تبصره ۲: در صورت عدم پرداخت عوارض تمدید پروانه سال چهارم و پنجم مطابق ماده مربوط به تمدید پروانه ساختمانی محاسبه و اخذ خواهد شد.

تبصره ۳: در صورت افزایش بنا و یا تغییر نقشه، مترائ قبلی همانند ردیف فوق و اضافه درخواستی مطابق اصلاح پروانه محاسبه و اخذ خواهد شد.

ماده ۱۰ سال ۱۳۹۷

(ج) تمدید پروانه ساختمانی پس از پنج سال:

۲- اگر پس از سپری شدن مدت پنج سال از تاریخ صدور پروانه عملیات ساختمانی شروع و به اتمام نرسیده باشد (نیمه کاره باشد) و مالک درخواست تمدید مجدد نماید، در صورت عدم افزایش و تغییر در نقشه (ارتفاع، دهنه و تعداد واحد) کل عوارضات (اعم از پروانه، پذیره، مزاد بر تراکم پایه، بهای خدمات و...) با ضوابط و شرایط و ارزش منطقه‌ای جدید محاسبه و به شرح ذیل وصول و نسبت به تمدید پروانه ساختمانی با اعتبار درخواستی (سال ششم یا هفتم یا هشتم) اقدام خواهد شد.

سال ششم پروانه	سال هفتم پروانه	سال هشتم پروانه
۲۲٪ محاسبات بند ۲	۲۴٪ محاسبات بند ۲	۲۶٪ محاسبات بند ۲

تبصره ۱: در صورت عدم درخواست سال ششم، در سال هفتم ضریب یک ساله با ضریب دو ساله جمع و برای سال هفتم محاسبه خواهد شد و همچنین در سال هشتم، ضریب سالهای قبل با سال هشتم جمع و محاسبه و اخذ خواهد شد.

تبصره ۲: در صورت عدم پرداخت عوارض تمدید پروانه سال چهارم و پنجم مطابق ماده مربوط به تمدید پروانه ساختمانی (ماده ۹) محاسبه و اخذ خواهد شد.

تبصره ۳: در صورت افزایش بنا و یا تغییر نقشه، مترائ قبلی همانند ردیف فوق و اضافه درخواستی مطابق اصلاح پروانه محاسبه و اخذ خواهد شد.

در پاسخ به شکایت مذکور رئیس شورای اسلامی شهر اردبیل به موجب لایحه شماره ۳۷۷۰۷ - ۱۳۹۸/۶/۴ توضیح داده است که:

«۱- با توجه به اینکه قسمت دوم شکایت شاکی مبنی بر جبران خسارت وارده ناشی از تجدید پروانه دارای ماهیت ترافعی بوده در صورتی که برابر ماده ۱۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری صلاحیت دیوان رسیدگی شکلی به شکایات از تصمیمات ادارات و نهادها و کمیسیون‌ها می‌باشد. لذا اساساً آن قسمت از صلاحیت دیوان نبوده و رد شکایت برابر ماده ۱۷ قانون یاد شده در خور می‌باشد.

۲- مستحضرید مطابق بندهای ۱ و ۲ ماده ۲۹ آیین‌نامه مالی شهرداری‌ها، عوارض از منابع درآمد شهرداری‌هاست بدون آن که مطالبه و وصول آنها مرتبط با وقوع یا عدم وقوع تخلفی در ساختمان موضوع عوارض مربوط باشد. از جمله مبانی قانونی این مصوبات می‌توان به بند ۱ ماده ۳۵ و بند ۱۶ ماده ۷۱ و ماده ۷۷ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ اشاره کرد.

۳- مواد موضوع شکایت از تعرفه عوارض سال‌های یاد شده در خصوص تمدید پروانه ساختمانی می‌باشد در این مورد به تجویز ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده تصویب عوارض پیش‌بینی شده است از سوی دیگر حسب مندرجات بند ۱۴ ماده ۵۵ قانون شهرداری اتخاذ تدابیر موثر و اقدام لازم برای حفظ شهر از خطرات در معابر عمومی، کوچه‌ها و اماکن عمومی از جمله وظایف شهرداری است. بر این اساس و به منظور پیشگیری از تطویل در ساخت و پیشگیری از خطرات احتمالی از یک سو و ضرورت اعمال مقررات جدید در ساختمان‌هایی که احداث آنها بیش از مدت پیش‌بینی شده در پروانه طول می‌کشد، شوراهای اسلامی شهرها برای پروانه‌های ساختمانی مدت اعتبار تعیین می‌نمایند. بدیهی است پس از اتمام مهلت یاد شده و عدم اتمام ساختمان به علت تأخیر مالک، تمدید پروانه‌های ساختمانی و بررسی انطباق آن با مقررات جدید احتمالی ضروری است و تبعاً تمدید پروانه ساختمانی مشمول عوارض نیز خواهد شد.

۴- بر مبنای مفهوم مخالف ماده ۵ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ معروف به قانون تجمیع عوارض و منطوق تبصره ۱ آن که بهترین دلیل بر وجود این مفهوم مخالف می‌باشد، وضع عوارض برای عناوینی که در ماده ۴ این قانون تکلیف آن روشن نگردیده بود به عهده شورای اسلامی شهر قرار داده شده بود، بند (ب) ماده ۱ و ماده ۱۶ آیین‌نامه اجرایی قانون تجمیع عوارض مصوب ۱۳۸۱/۱۲/۲۸ هیأت وزیران

شماره ۴۷۱ - ۱۳۹۵/۷/۱۳ و شماره ۳۰۸ - ۱۳۹۷/۲/۱۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قانونی شورای اسلامی شهر است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۹۰۱۱۰۵ - ۱۳۹۹/۱۲/۰۴

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۰۴ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۰۴ جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۴ شماره دادنامه: ۱۶۰۴ شماره پرونده: ۹۹۰۱۱۰۵
مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
اعلام‌کننده تعارض: اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان قم
موضوع: اعلام تعارض در آراء صادر شده از شعب دیوان عدالت اداری
گردش کار: در خصوص اعتراض کارکنان اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان قم به کاهش فوق‌العاده ویژه مندرج در احکام کارگزینی، شعب دیوان عدالت اداری آراء متفاوتی صادر کرده است.

گردش کار پرونده‌ها و مشروح آراء به قرار زیر است:

۱- شعبه ۲۷ بدوی دیوان عدالت اداری در مورد دادخواست آقای علی‌اکبر استادیان به طرفیت اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان قم و به خواسته اعتراض به عدم اعمال درصد فوق‌العاده ویژه به صورت کامل و اعتراض به کاهش حقوق مکتسبه به موجب دادنامه شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۰۳۰۳۸۴۳ - ۱۳۹۸/۱۲/۲۷ رأی به رد شکایت به شرح زیر صادر کرده است:

با توجه به جمیع محتویات پرونده و ملاحظه دادخواست تقدیمی مورخ ۱۳۹۸/۴/۳۱ و مدارک و منضمات آن و توجهاً به مدافعات طرفین طی گردش کار اجمالی فوق و سایر مندرجات اوراق و مطاوی پرونده و نظر به این که در بند ۱۰ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری و مصوبات مربوطه میزان یا رقم فوق‌العاده ویژه برای مشمولین آن حداکثر تا ۳۵ درصد حقوق و فوق‌العاده‌های مستمر تعیین و قید شده و نه مقطوعاً و حسب توضیحات و دفاعیات دستگاه متبوع خواهان برای نامبرده نیز همچون سایر همکاران او لحاظ و برقرار شده لذا موجب و مجوزی بر الزام و محکومیت خواننده به پرداخت سقف آن معادل ۳۵ درصد وجود ندارد، بنابراین شکایت شاکی را غیر وارد تشخیص و مستنداً به مواد ۱۰ و ۱۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری حکم به رد آن صادر و اعلام می‌نماید. رأی صادر شده ظرف مهلت ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظرخواهی در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری می‌باشد.

این رأی به لحاظ عدم تجدیدنظرخواهی قطعی شده است.

۲- شعبه ۳۹ بدوی دیوان عدالت اداری در مورد دادخواست آقای محمد علی رجعی به طرفیت اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان قم به خواسته اعتراض به حکم کارگزینی شماره ۱۵۵۱ و الزام به اجرای کارگزینی ۱۳۴۸ و استرداد مبالغ کسر شده به موجب دادنامه شماره ۹۷۰۹۹۷۰۹۵۷۶۰۱۵۶۰ - ۱۳۹۷/۱۱/۲۴ رأی به وارد دانستن شکایت صادر کرده است. متن رأی به قرار زیر است:

اداره طرف شکایت مطابق بند ۱۰ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری ملزم به پذیرش خواسته خواهان بوده است. دوم: مدارک منضم به دادخواست موید صحت ادعای وی می‌باشد لذا به استناد مواد ۱۰ و ۶۵ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری حکم به ورود شکایت شاکی صادر می‌شود. این رأی ظرف مدت بیست روز قابل تجدیدنظرخواهی در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری می‌باشد.

این رأی به لحاظ عدم تجدیدنظرخواهی قطعی شده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

مندرج در روزنامه رسمی شماره ۱۶۹۲۷ - ۱۳۸۲/۱/۲۳ نیز به وضوح موید پیش‌بینی صلاحیت شوراهای اسلامی شهرها در وضع این گونه عوارض بوده است. دریافت عوارض برای تمدید پروانه ساختمانی پس از پایان مهلت اعتبار آن تاکنون در هیچ مرجعی، عوارض مضاعف محسوب نشده است در غیر این صورت تمامی مدارکی که دارای مهلت اعتبار هستند مانند گواهینامه رانندگی، پاسپورت، پروانه وکالت دادگستری و... که در پایان مدت اعتبار برای تمدید آن عوارض پرداخت می‌گردد از جمله عوارض مضاعف محسوب می‌شد.

۵ - برابر ماده ۷۷ قانون شهرداری در خصوص عوارض مورد مطالبه شهرداری، هرگونه اعتراض اشخاص مودی نسبت به عوارض شهرداری، بدو در کمیسیون موضوع این ماده قانونی بررسی می‌گردد. با عنایت به اینکه در خصوص عوارض موضوع شکایت تاکنون اعتراضی از ناحیه شاکی به این کمیسیون واصل نشده و از سویی توجهاً به تاریخ تصویب قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری در سال ۱۳۹۲ و عطف بماسبق نشدن این قانون و نیز با توجه به تاریخ عوارض موضوع شکایت، بدیهی است که قانون زمان مطالبه عوارض به صورت عام حاکم بوده و برابر این قانون شاکیان بایستی بدو نسبت به اعتراض به موضوع در کمیسیون موضوع ماده ۷۷ اقدام می‌نمودند.

۶ - برابر رأی هیأت تخصصی عمران، شهرسازی و اسناد در شماره پرونده ه-ع/۹۱/۹۱ به شماره دادنامه ۲۱۲ - ۱۳۹۵/۹/۲۹ که مقرر نموده «طبق بند ۱۶ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب سال ۱۳۷۵، تصویب لوائح برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت که از سوی وزارت کشور اعلام می‌شود از وظایف و مسئولیت‌های شورای اسلامی شهرها محسوب شده و در تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷، وضع عوارض محلی جدید که تکلیف آنها در این قانون مشخص نشده باشند، با رعایت مقررات مربوط تجویز شده است. با عنایت به مراتب معروضه، موضوع مصوبه مورد اعتراض، عوارض تمدید پروانه ساختمانی است و وضع این عوارض همانند وضع اصل عوارض صدور پروانه ساختمانی در صلاحیت شورای اسلامی شهر است. با توجه به مراتب معروضه، مبنی بر صلاحیت شورای اسلامی شهر در وضع عوارض تمدید پروانه ساختمانی، رد شکایت موضوع دادخواست تقدیمی مورد استدعاست.»

رسیدگی به موضوع از جمله مصادیق حکم ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری تشخیص نشد.

در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ پرونده به هیأت تخصصی شوراهای اسلامی ارجاع می‌شود و هیأت مذکور به موجب دادنامه شماره ۱۰۴۷ و ۱۰۴۸ - ۱۳۹۸/۱۱/۳۰ بندهای ۱ از قسمت (ج) ماده ۱۴ سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳، ماده ۱۳ سال ۱۳۹۴، ماده ۱۲ سال ۱۳۹۵ و ماده ۱۰ سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ از تعرفه عوارض شهرداری اردبیل تحت عنوان عوارض تمدید پروانه ساختمان با احتساب عوارض پرداختی قبلی در پروانه‌هایی که شروع به احداث نشده است از مصوبات شورای اسلامی شهر اردبیل را قابل ابطال تشخیص نداد و رأی به رد شکایت صادر کرد. رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری و یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعی یافت.

رسیدگی به تبصره‌های ۱ الی ۳ و بند ۲ قسمت (ج) ماده ۱۴ سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳، ماده ۱۳ سال ۱۳۹۴، ماده ۱۲ سال ۱۳۹۵ و ماده ۱۰ سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ تعرفه عوارض محلی شورای اسلامی شهر اردبیل در دستورکار هیأت عمومی قرار گرفت. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

قانونگذار در تبصره ۲ ماده ۲۹ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب سال ۱۳۴۷، روش خاصی برای تعیین و اخذ عوارض تمدید پروانه ساختمان‌های نیمه تمام پیش‌بینی کرده است و در آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری وضع عوارض تمدید پروانه ساختمان در مصوبات شوراهای اسلامی شهرها مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص و ابطال شده است. بنابراین تعیین عوارض برای تمدید پروانه ساختمان‌های نیمه تمام در بند ۲ قسمت (ج) ماده ۱۴ تعرفه عوارض سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ و تبصره‌های ۱، ۲ و ۳ آن، ماده ۱۳ سال ۱۳۹۴، ماده ۱۲ سال ۱۳۹۵ و ماده ۱۰ سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ تعرفه عوارض شهرداری اردبیل از مصوبات شورای اسلامی شهر اردبیل به دلایل مندرج در دادنامه

رأی هیأت عمومی

الف - تعارض در آراء محرز است.

ب - اولاً: بر اساس ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری «فوق العاده ویژه در موارد خاص با توجه به عواملی از قبیل بازار کار داخلی و بین‌المللی، ریسک‌پذیری، تأثیر اقتصادی فعالیت‌ها در درآمد ملی، انجام فعالیت و وظایف تخصصی و ستادی و تحقیقاتی و حساسیت کار با پیشنهاد سازمان و تصویب هیأت وزیران امتیاز ویژه‌ای برای حداکثر (۲۵٪) از مشاغل، در برخی از دستگاه‌های اجرایی تا (۵۰٪) سقف امتیاز حقوق ثابت و فوق‌العاده‌های مستمر مذکور در این فصل در نظر گرفته خواهد شد.» و مطابق حکم ماده ۷۷ قانون مذکور «تعیین میزان فوق‌العاده‌های مذکور در بندهای ۵، ۶، ۷، ۸، ۹ و ۱۰ ماده ۶۸ این قانون تا سقف تعیین شده توسط مراجع ذی ربط با وزیر و یا رئیس دستگاه اجرایی و یا مقامات و مدیران خواهد بود.» ثانیاً: هیأت وزیران به موجب تصویب‌نامه شماره ۱۳۸۰۹۱ ت ۵۰۰۰۰ هـ - ۱۳۹۳/۱۱/۱۵ پرداخت فوق‌العاده ویژه مشاغل تخصصی را «برای کارکنان ستادی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مستقل زیر نظر رئیس‌جمهور که انجام فعالیت و وظایف تخصصی، ستادی، تحقیقاتی و حساس را به عهده دارند برای حداکثر بیست و پنج درصد از مشاغل که واجد شرایط و ویژگی‌های مصرح در بند مذکور می‌باشند و با احتساب مشاغلی که قبلاً به تصویب هیأت وزیران رسیده است، متناسب با کارایی و اثربخشی کارکنان ستادی دستگاه‌های مشمول، حداکثر تا سی و پنج درصد حقوق و فوق‌العاده‌های مستمر، مشروط به وجود اعتبار و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به نحوی که متوسط پرداختی به کارکنان آن دستگاه از شصت درصد سقف تعیین شده تجاوز ننماید.» مجاز دانسته است و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در اجرای این تصویب‌نامه با صدور بخشنامه شماره ۱۷۰۲۴۶ - ۱۳۹۳/۱۲/۲۴ «اخذ تأییدیه فهرست عناوین مشاغل برخوردار و همچنین بار مالی ناشی از اجرای مصوبه به نحوی که متوسط پرداختی به کارکنان مشمول از شصت درصد سقف تعیین شده (معادل ۲۱ درصد) تجاوز ننماید، از این سازمان» را الزامی دانسته است و این مقررات به موجب دادنامه شماره ۳۵۶ تا ۳۵۸ - ۱۳۹۷/۱۰/۳۰ هیأت تخصصی استخدامی دیوان عدالت اداری مغایر با قانون تشخیص داده نشده است و متعاقباً سازمان مذکور به موجب نامه شماره ۳۵۷۲۶۸ - ۱۳۹۴/۱۱/۱۷ پرداخت فوق‌العاده ویژه به کارکنان ستادی استانی را از سال ۱۳۹۵ مشروط به تأمین اعتبار تجویز کرده است. بنابراین رعایت شروط مقرر در اجرای این مقررات جهت برقراری فوق‌العاده ویژه از سوی دستگاه‌های اجرایی لازم بوده است. نظر به اینکه در پرونده‌های موضوع تعارض ابتدا اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان قم بدون رعایت شروط مذکور و مزاد بر سقف مقرر از ابتدای سال ۱۳۹۵ اقدام به برقراری فوق‌العاده ویژه در احکام کارگزینی شاکیان کرده لیکن متعاقب تذکر دیوان محاسبات کشور نسبت به اصلاح احکام کارگزینی شاکیان از همان تاریخ برقراری فوق‌العاده ویژه اقدام نموده است و ماده ۷۷ قانون مدیریت خدمات کشوری نیز تعیین میزان فوق‌العاده ویژه تا سقف تعیین شده توسط مراجع ذی‌ربط را به وزیر و یا رئیس دستگاه اجرایی و یا مقامات و مدیران مربوط محول کرده است و در مواردی که دستگاه‌های اجرایی اختیار پرداخت مزایایی تا سقف معینی دارند، الزامی به پرداخت حداکثر سقف تعیین شده ندارند و صرف صدور احکام کارگزینی اولیه نمی‌تواند مانع از اعمال اختیارات قانونی مقامات و مدیران دستگاه‌های اجرایی جهت انطباق احکام کارگزینی شاکیان با شرایط و مقررات باشد و حق مکتسب در اینجا موضوعیت ندارد، بنابراین رأی صادر شده به رد شکایت به شرح مندرج در گردش کار صحیح و موافق مقررات است. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۲ و ماده ۸۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ برای شعب دیوان عدالت اداری و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۰۴۹۹

۱۳۹۹/۱۲/۰۴

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه‌های ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۰۷ الی ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۰۷ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۰۴ با موضوع: «ابطال بند ۶ راهبردها و بند ۲ راهکارهای عملیاتی بخش (ب) مصوبه شماره ۱۱۸۴۱۶/ت/۱۳۹۳-۵۰-۱۳۹۴/۹/۸ هیأت وزیران» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۴

شماره دادنامه: ۱۶۰۷ - ۱۶۰۶ - ۱۶۰۵

شماره پرونده: ۹۹۰۱۶۴۳ - ۹۹۰۰۲۵۰ - ۹۸۰۰۴۹۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکیان: ۱- آقای ابوالفضل روحی جهرمی ۲- سازمان منطقه آزاد تجاری - صنعتی قشم ۳- مؤسسه شورای هماهنگی و همکاری فعالین اقتصادی مناطق آزاد با وکالت آقای امیررضا افشار

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۶ راهبردها و بند ۲ راهکارهای عملیاتی بخش (ب) مصوبه شماره ۱۱۸۴۱۶/ت/۱۳۹۳-۵۰-۱۳۹۴/۹/۸ هیأت وزیران

گردش کار: ۱- شاکیان به موجب دادخواست‌هایی جداگانه ابطال بند ۶ راهبردها و بند ۲ راهکارهای عملیاتی بخش (ب) مصوبه شماره ۱۱۸۴۱۶/ت/۱۳۹۳-۵۰-۱۳۹۴/۹/۸ هیأت وزیران را خواستار شده‌اند و در جهت تبیین خواسته به طور خلاصه اعلام کرده‌اند که:

«۱- مطابق مدلول مواد ۱، ۴ و ۱۴ از قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران و با تمسک به اهدافی که تحقق آنان ایجاد این مناطق را توجیه می‌کند برای هیأت وزیران مسئولیت‌هایی را ایجاد و تعیین نموده و مبادلات بازرگانی آن مناطق را با خارج نمودن از شمول مقررات صادرات و واردات (مقرراتی که در سرزمین اصلی به وسیله گمرک ایران اعمال می‌گردد) مستثنی نموده و این مبادلات و تشریفات گمرکی مربوط به محدوده هر منطقه را مجزا از سرزمین اصلی دانسته و متعاقب این قانون با تفویض اختیارات هیأت وزیران به شورای عالی مناطق آزاد تجاری - صنعتی مقررات صادرات و واردات و امور گمرکی مناطق آزاد در مورخ ۱۳۷۳/۲/۱۹ به تصویب این شورا رسیده و به موجب ماده ۳ آیین‌نامه (ثبت گمرک) که به منظور اخذ آمار کالاهای وارده به منطقه آزاد بوده به سازمان منطقه آزاد محول گردیده. در ادامه به استناد مصوبه ۱۳۷۳/۲/۱۹ شورای عالی مناطق آزاد مقررات صادرات و واردات و امور گمرکی مناطق آزاد به مقرراتی اطلاق می‌گردد که در چهارچوب قانون چگونگی اداره مناطق آزاد با تصویب شورای عالی و توسط سازمان در مناطق آزاد اجرا می‌گردد. در این مصوبه منظور از گمرک سازمان واحدی از زیرمجموعه سازمان مناطق آزاد نامبرده شده که مجری مقررات و صادرات و واردات در هر منطقه است و این مصوبه در راستای ماده ۲۷ از قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری است که برابر با قانون مذکور کار دستگاه‌های اجرایی وابسته به قوه مجریه اختیارات خود را به رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل سازمان مناطق تفویض نموده‌اند.

۲- برابر با مفاد ماده ۲۳۵ و ۱۱۲ و بند (الف) از آن ماده از قانون پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۶۵ از قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور که به منظور ایجاد نقش مؤثر مناطق آزاد و دست‌یابی به سند چشم‌انداز بیست ساله نظام و رشد اقتصادی مناسب - کلیه وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های دستگاه‌های اجرایی دولتی مستقر در این مناطق را به استثناء نهادهای دفاعی و امنیتی به مدیران سازمانهای مناطق آزاد واگذار و صراحتاً بیان داشته که سازمانهای مناطق آزاد منحصر بر اساس قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی اداره می‌گردند بدین وصف گمرک مناطق آزاد تجاری در شمول آن و مستثنی از این قاعده نخواهد بود و مصوبه مورد اعتراض در تعارض با قوانین مورد اشاره است.

۳- مطابق با مندرجات ماده ۳ قانون گمرک و سایر شقوق آن و ماده ۱۶۵ از قانون که نامی از مناطق آزاد در آن ذکر نگردیده و با عنایت به ماده ۴ و ۱۴ قانون چگونگی مناطق آزاد تجاری چگونگی تفکیک وظایف گمرک و سازمان منطقه آزاد که به ترتیب به ثبت گمرکی به وسیله گمرک ایران و اعمال مقررات ورود و خروج کالا و انجام تشریفات گمرکی مربوط به وسیله سازمان هر منطقه و مستثنی شدن قانون و مقررات صادرات و واردات در مناطق آزاد تجاری - صنعتی مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ و بند (الف) از ماده ۱۱۲ قانون پنجساله پنجم توسعه (۱۳۹۴-۱۳۹۰) و ماده ۹ و بند (د) از قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد از جمله در مناطق آزاد مصوب ۱۳۸۷/۲/۲۹ صرفاً تصویب برنامه‌های راهبردی مشخص در این مناطق را به وسیله دولت مجاز دانسته و این در حالی است که مدلول بند ۶ راهبردها و بند ۲ راهکارهای عملیاتی بخش (ب) مصوبه مورد اعتراض بیانگر نقض حاکمیتی قانون لازم اجرای اداره مناطق آزاد و حذف قسمتی از مسئولیتها و اختیارات و وظایف محوله قانونی آن مناطق است که منجر به نقض استقلال و اهدافی که سبب ایجاد و تحقق آن مناطق گردیده می‌باشد و به هیچ وجه واجد ماهیت راهبرد و راهکار موافق با قانون نخواهد بود.

۴- علی‌هذا نظر به مراتب فوق و نظر به اینکه تمامی آحاد جامعه مکلف به اجرای قوانین و مصوبات مجلس شورای اسلامی می‌باشند و نظر به اینکه مصوبات و آیین‌نامه‌ها مغایر با قوانین فاقد ضمانت اجرایی و قانونی است و از طرف دیگر مصوبه مورد اعتراض

برخلاف ذات قوانین و واجد قبح عمومی و سبب تضییع حقوق اشخاص حقیقی و حقوقی و سرمایه داران و مغایر با اهداف مقنن و فلسفه وجودی مناطق آزاد تجاری و صنعتی است و بنا به مراتب معروض و تعارض مفاد بند ۶ راهبردها و بند ۲ راهکارهای عملیاتی بخش (ب) تصویب‌نامه شماره ۱۱۸۴۱۶/ت/۵۰۱۹۳ - ۱۳۹۴/۹/۸ هیأت وزیران مبنی بر حذف گمرک سازمان مناطق آزاد و جایگزینی گمرک جمهوری اسلامی ایران به دلیل مغایرت و تعارض آن با قانون به شرحی که گذشت استدعای رسیدگی و ابطال آن مزید امتنان است.»

۲- متن بندهای مورد اعتراض به شرح زیر است:

«بند ۶ راهبردها:

۶ - حذف گمرک سازمان مناطق آزاد تجاری - صنعتی از ساختار و تشکیلات مناطق آزاد تجاری - صنعتی

بند ۲ راهکارهای عملیاتی:

۲- دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی مکلف است ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این تصویب‌نامه نسبت به حذف گمرک منطقه آزاد تجاری - صنعتی از ساختار و تشکیلات مناطق آزاد تجاری - صنعتی اقدام نماید.»

۴- در پاسخ به شکایت مذکور، معاون امور حقوقی دولت به موجب لایحه شماره ۱۳۹۸/۹/۶ - ۳۹۳۲۰/۱۱۳۱۳۷ توضیح داده است که:

«۱- ماده ۱ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی اساساً ناظر به اجازه ایجاد سه منطقه است و حکمی در مورد ایجاد ساختار گمرک نداده است. همچنین در ماده ۴ قانون یاد شده دولت مسئولیت تصویب آیین‌نامه‌ها و اساسنامه سازمان منطقه و برنامه‌های عمرانی... را بر عهده دارد که با توجه به مسئولیت تصویب اساسنامه می‌تواند ساختار سازمانی مناطق آزاد را تعیین نماید.

۲- ماده ۱۴ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی نیز مقرر نموده است: «ماده ۱۴- مبادلات بازرگانی مناطق با خارج از کشور پس از ثبت گمرکی از شمول مقررات صادرات و واردات مستثنی هستند و مقررات صدور و ورود کالا و تشریفات گمرکی در محدوده هر منطقه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید مبادلات بازرگانی مناطق با سایر نقاط کشور اعم از مسافری و تجاری تابع مقررات عمومی صادرات و واردات کشور می‌باشد.»

ماده ۱۴ نیز حکمی در مورد ساختار تشکیلات مناطق نداده است. بلکه صرفاً ثبت گمرکی در مناطق آزاد را مقرر نموده و علاوه بر این مرجع تعیین تشریفات گمرکی را نیز هیأت وزیران تعیین نموده است. با توجه به مراتب فوق هیأت وزیران تکلیفی برای اینکه در ساختار مناطق آزاد گمرک لحاظ شود نداشته است و به همین جهت می‌توانسته واحد گمرک را از ساختار منطقه حذف نماید. بدیهی است حذف ساختار موجب عدم اجرای ماده ۱۴ قانون نخواهد شد. زیرا مطابق ماده ۱۴ همچنان ورود کالا در مناطق صرفاً متضمن ثبت گمرکی است و موجبی برای عدم رعایت مقررات صادرات و واردات مناطق مزبور نیز نمی‌شود، بلکه هر سازمانی که مسئولیت اداره گمرک منطقه آزاد را بر عهده داشته باشد باید همچنان مطابق آیین‌نامه مقررات صادرات و واردات مناطق و ماده ۱۴ قانون اقدام نماید. ضمناً شاکي هیچگونه موردی که موجب شده باشد آیین‌نامه مقررات صادرات و واردات مناطق یاد شده اجرا نشده و ثبت گمرکی صورت نگرفته باشد ارائه نداده است. بدیهی است مواد ۱۱۲ قانون برنامه پنجم توسعه و نیز ماده ۶۵ قانون برنامه ششم توسعه نیز ناظر به تأکید بر اجرای قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی بوده و در نتیجه موجب تغییر در مواد قانون مزبور نشده است.

۳- در قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۲ که مؤخر از قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی وضع گردیده است محدودیت‌های برای ورود کالا در مناطق مقرر شده و در ماده ۱۵۸ تصریح نموده است:

«ماده ۱۵۸ قانون امور گمرکی - به استثناء موارد مصرحه در این قانون نحوه ورود و صدور کالا، تحویل و تحول، نگهداری، محدودیتها و ممنوعیتها در مناطق آزاد و مناطق ویژه اقتصادی، حسب مورد تابع قوانین مربوطه است.»

بنابراین اجرای برخی محدودیت‌ها در مناطق آزاد طبق قانون امور گمرکی از جمله ماده ۲ آن بر عهده گمرک جمهوری اسلامی ایران است و سایر موارد مطابق ماده ۱۵۸ تابع قوانین مربوط به مناطق آزاد تجاری - صنعتی می‌باشد. همچنین با توجه به اینکه صدر ماده ۱۴ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد، مبادلات مناطق با خارج از کشور تابع آیین‌نامه خاص مصوب دولت نموده و ذیل آن تصریح نموده است که مبادلات بازرگانی مناطق با سایر مناطق تابع مقررات عمومی صادرات و واردات کشور است. بنابراین دولت

برای ارتقاء سلامت اداری مقرر نموده است که مسئولیت واحد گمرکی هر دو قسمت ماده ۱۴ بر عهده گمرک باشد و این امر دقیقاً در اجرای ماده ۹ ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با مفاسد است که مؤخر از قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی است.

مضافاً چنانکه ذکر شد در قانون حکمی بر منظور شدن گمرک در ساختار منطقه لحاظ نشده و مسئولیت تصویب اساسنامه مناطق و به تبع آن تعیین ساختار سازمان مناطق بر عهده دولت است.

۴- در بخشی از دادخواست مطروحه به مصوبات شورای عالی مناطق آزاد استناد گردیده است، حال آنکه مغایرت مصوبه هیأت وزیران با مصوبه شورای عالی مناطق آزاد که خود بر اساس تفویض اختیار هیأت وزیران موجودیت یافته است در شمار جهات درخواست ابطال مصوبات مندرج در مواد ۱۲ و ۸۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری محسوب نمی‌گردد.

۵ - همچنین مطابق بند (ت) ماده ۳ قانون امور گمرکی «کنترل و نظارت بر امر عبور کالا از قلمرو کشور» از وظایف و اختیارات گمرک ایران می‌باشد، لذا از آنجایی که مناطق آزاد تجاری - صنعتی جزء قلمرو کشور محسوب می‌شوند، استقرار گمرک در مبادی ورودی و خروجی آن در راستای اجرای قانون می‌باشد.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

اولاً: گمرک مناطق آزاد تجاری - صنعتی از مصادیق ذکر شده در بند (الف) ماده ۱۱۲ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹ و بند (الف) ماده ۶۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵ بوده که بر اساس آن کلیه وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های دستگاه‌های اجرایی دولتی مستقر در این مناطق به استثناء نهادهای دفاعی و امنیتی به عهده مدیران سازمان مناطق آزاد واگذار شده است؛ ثانیاً: مطابق بند (د) ماده ۹ قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۹۰ تصویب برنامه‌های راهبردی مشخص در مناطق آزاد تجاری - صنعتی صرفاً توسط هیأت وزیران مجاز است. نظر به اینکه بند ۲ راهکارهای عملیاتی مصوبه مورد شکایت از شمول برنامه راهبردی مستثنی بوده و هیأت وزیران در خصوص تصمیم‌گیری درباره راهکارهای عملیاتی حذف گمرک از ساختار و تشکیلات مناطق آزاد تجاری - صنعتی اختیاری نداشته است، بنابراین بند (۶) راهبردها و بند (۲) راهکارهای عملیاتی بخش (ب) مصوبه شماره ۱۱۸۴۱۶/ت/۵۰۱۹۳ - هـ - ۱۳۹۴/۹/۸ هیأت وزیران، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات هیأت وزیران وضع شده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۰۵۰۰

۱۳۹۹/۱۲/۰۴

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۸۰۰۵۰۰/۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۰۹ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۰۴ با موضوع: «ابطال تعرفه شماره ۵۰۴-۹۵ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۳ شورای اسلامی شهر خاگ» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۴ شماره دادنامه: ۱۶۰۹ شماره پرونده: ۹۸۰۰۵۰۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: شرکت مهندسی کاوش پیام پارس با وکالت آقای علیرضا نجفی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تعرفه شماره ۵۰۴-۹۵ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۳

شورای اسلامی شهر خاگ

گردش کار: ۱- شاکي به موجب دادخواستی ابطال تعرفه شماره ۵۰۴-۹۵ مورخ

۱۳۹۴/۱۱/۱۳ شورای اسلامی شهر خاگ را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته

اعلام کرده است که:

تعارف شماره ۵۰۴-۹۵ از مصوبه مورخ ۱۳۱۱۳۹۴ مستند به قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مورد استدعاست.»

۳- متن تعارف مورد اعتراض به شرح زیر است:

تعارف ۵۰۴-۹۵	شهرداری خارگ	شماره ابلاغ مصوبه: ۱۵/۱۰۰۰/ش خ
تاریخ ابلاغ مصوبه: ۱۳۹۴/۱۱/۱۳		
موضوع تعارف: عوارض استفاده از خدمات توسط فعالان اقتصادی		
معادله محاسبه عوارض:		
معادل ۸٪ حق بیمه پرداخت شده $T =$		
توضیحات محاسبه عوارض:		
<p>۱- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و خصوصی که به نوعی در محدوده و حریم شهر خارگ مبادرت به فعالیت اقتصادی می‌نمایند به دلیل استفاده از انواع خدمات شهرداری و ایجاد عارضه‌های مختلف، موظف به پرداخت عوارض این تعارف به حساب شهرداری خارگ می‌باشند.</p> <p>۲- عوارض فوق شامل کلیه فعالیت‌های اقتصادی اعم از ساخت ابنیه و ساختمان، تاسیسات شهری و صنعتی، راهسازی، فنی، طراحی، اجرایی، فضای سبز حمل و نقل، مشاوره‌ای، مطالعاتی و تحقیقاتی، نگهداری، نیروی انسانی و غیره به صورت نقدی، مبادله‌ای، تهاتر و غیر می‌باشد و شامل آن دسته از فعالیت‌های مربوط به خرید و فروش تولیدات نمی‌باشد.</p> <p>۳- مبنای محاسبه عوارض این تعارف، حق بیمه پرداخت شده موضوع ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی می‌باشد و کلیه مشمولین موظفانند در مقابل عوارض این تعارف به مانند حق بیمه پرداختی عمل نموده و یا در پرداخت حق بیمه، عوارض این تعارف را نیز به صورت غیر مستقیم (توسط استفاده‌کننده از فعالیت فعال اقتصادی) و یا مستقیم (توسط خود فعال اقتصادی) به حساب شهرداری خارگ واریز نموده و در پایان فعالیت خود مفاصاحساب شهرداری را دریافت نمایند.</p> <p>۴- کلیه اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی و نهادها و سازمان‌های عمومی، دولتی و غیر دولتی و... که از فعالیت اینگونه اشخاص استفاده می‌نمایند به عنوان مودی شناخته شده و بایستی عوارض این تعارف را از طرف دیگر کسر و به حساب شهرداری خارگ واریز نمایند و در پایان فعالیت فعال مربوطه تسویه حساب نهایی فعال را منوط به ارائه مفاصا حساب شهرداری خارگ نمایند در غیر اینصورت بایستی عوارض این تعارف را از منابع مالی خود پرداخت نمایند. ضمناً وصول آن برای شهرداری خارگ از خود فعال اقتصادی به عنوان بدهکار نیز بلا مانع بوده و طرف مقابل آنها موظف به ارائه مستندات مربوطه به مأمورین موضوع ماده (۳۱) آیین‌نامه مالی شهرداریها می‌باشند.</p> <p>۵- در صورتی که فعالیت مشمول پرداخت حق بیمه نگرده، مبنای محاسبه عوارض معادل حداقل کسور حق بیمه تعیین شده در ماده (۳۸) قانون تأمین اجتماعی در موارد مرتبط با آن خواهد بود.</p> <p>۶- در صورتی که درخواست استفاده از فعالیت فعال در مکان دیگری صادر شده باشد ولی انجام فعالیت و یا اثرات انجام فعالیت در محدوده و حریم شهرداری خارگ باشد، عوارض مربوطه بایستی به حساب شهرداری خارگ واریز گردد.</p> <p>۷- در صورتی که مبنای پولی فعالیت فعال اقتصادی، ارزی باشد، مبالغ عوارض با نرخ ارز مبادله‌ای زمان تعلق عوارض، محاسبه و به صورت ریالی دریافت خواهد شد.</p> <p>۸- این تعارف صرفاً به روز شدن تعارف ۲۴۰۴ عوارض محلی شهر خارگ موضوع مصوبه شماره ۱۱/۴۳۴۷/ش خ - ۱۳۹۲/۱۱/۱۳ و مصوبه شماره ۱۷۵۹/ش خ - ۱۳۹۳/۱۱/۱۲ شورای اسلامی شهر خارگ می‌باشد و کلیه مرتبطین از تاریخ ۱۳۹۳/۱/۱۱ ملزم به پرداخت عوارض این تعارف به قیمت زمان یوم‌الاداء به حساب شهرداری خارگ می‌باشد.</p>		

۴- در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس شورای اسلامی شهر خارگ به موجب لایحه شماره ۳۵۹/ش خ - ۱۳۹۸/۶/۱۱ توضیح داده است که:

«۱- در پاسخ به بند مقدماتی دادخواست خواهان معروض می‌دارد، شهر خارگ در خصوص ارائه خدمات به شهروندان با دیگر شهرهای کشور تفاوت دارد و زمانی که اشخاص حقوقی برای انجام قراردادهای خود به جزیره خارگ وارد می‌گردند، به جهت وضعیت خاص شهر خارگ و سختی تردد در آن (ورود و خروج در شهر خارگ نیاز به برگ تردد دارد) شرکت‌ها را به این تصمیم می‌رساند که به جهت صرفه‌جویی در هزینه‌ها، نیروی خود را در جزیره خارگ مستقر نمایند، این نیروها که بعضاً با خانواده خود در جزیره حضور دارند، در مدت زمانی که در جزیره فعالیت و زندگی می‌کنند (که در برخی موارد به چندین سال می‌رسد) به مانند سایر شهروندان از خدمات عمومی شهر که با عوارض پرداخت شده توسط آن شهروندان ایجاد گردیده استفاده می‌نمایند. لذا شورای اسلامی شهر خارگ با استناد به بند ۱۶ ماده ۸۰ قانون موسوم به شوراها و تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده و ماده ۱۷۴ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مبادرت به تصویب تعارف استفاده از خدمات عمومی در هنگام تصویب عوارض، آن را مد نظر قرار داده و برای شرکت‌ها عوارض دیگری مصوب ننموده است.

«۱- چنانچه به بند ۸ تعارف ۵۰۴-۹۵ توجه فرمایید در بند مذکور صراحتاً قید گردیده که این تعارف صرفاً به روز شدن تعارف ۲۴۰۴ عوارض محلی شهر خارگ موضوع مصوبه شماره ۴۳۴۷/۱۱/ش خ - ۱۳۹۲/۱۱/۱۳ می‌باشد. لازم به توضیح است این مصوبه استنادی در تعارف معترض عنه (۵۰۴-۹۵) به موجب رأی شماره ۱۸۴۵ - ۱۳۹۷/۹/۲۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال گردیده که تصویر این رأی تقدیم حضورتان می‌گردد. حال با توجه به اینکه این تعارف معترض عنه دقیقاً همان تعارف ابطال شده از ناحیه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری می‌باشد و مفاد هر دو تعارف مشابه و یکسان می‌باشد و اینکه آراء صادره از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری می‌بایست در مصوبات بعدی شورای اسلامی شهر مد نظر قرار گیرد که متأسفانه در ما نحن فیه چنین شده است. لذا همانگونه که مستحضری مطابق ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری چنانچه مراجع مربوطه، مصوبه جدیدی مغایر رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تصویب کنند، رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت و بدون رعایت مفاد ماده ۸۳ این قانون و فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب‌کننده در هیأت عمومی مطرح می‌نماید. بنابراین از محضر عالی تقاضای اعمال ماده ۹۲ این قانون مورد استدعاست.

۲- به جز ایراد اساسی صدرالذکر در خصوص مصوبه موصوف در غیر قانونی بودن این مصوبه مراتب ذیل نیز به عرض عالی می‌رساند:

الف - به موجب ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده «برقراری هرگونه عوارض و سایر وجوه برای ارائه خدماتی که در این قانون تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده است توسط شوراهای اسلامی شهر ممنوع می‌باشد.» همچنین به موجب ماده ۸ قانون مذکور کلیه اشخاصی که به ارائه خدمات مبادرت می‌نمایند، مشمول قانون شناخته شده و به موجب ماده ۳۸ مکلف به پرداخت عوارض معادل ۱/۵ درصد گردیده‌اند. بنابراین کلیه فعالیت‌های خدماتی به موجب قانون مشمول پرداخت عوارض شناخته شده‌اند و در نتیجه ملاحظه می‌فرمایید که اطلاق و عموم مندرج در تعارف شورای شهر خارگ که هر گونه فعالیت اقتصادی و خدماتی را در بر می‌گیرد در تعارض آشکار با ممنوعیت مندرج در ماده ۵۰ قانون مارالذکر می‌باشد. مؤید این استدلال همانگونه که مستحضرید آراء متعدد دیوان از جمله دادنامه شماره ۵۵۰ - ۱۳۹۱/۸/۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری است که بر همین مبنا عمل مشابه مصوبه معترض عنه یعنی تعارف شماره ۴۱ شهر اراک را مبنی بر وضع عوارض نیم درصدی بر قراردادهای بیمه‌انگاری ابطال نموده است. چرا که به موجب ماده ۵۰ قانون مذکور وضع عوارض مضاعف بر عوارض قانونی ممنوع تلقی شده است. ضمن آنکه برابر بخشنامه وزارت کشور که با هماهنگی و پیگیری دیوان عدالت اداری صادر شده شورای اسلامی شهرها از تصویب چنین عوارض غیر قانونی و مضاف منع گردیده‌اند که متأسفانه شورای اسلامی شهر خارگ به این رویه نادرست خود برخلاف موازین قانونی و برخلاف مفاد این بخشنامه ادامه می‌دهد.

ب - همانگونه که مستحضرید عوارض در واقع دریافتی شهرداریها در مقابل خدمات ارائه شده از ناحیه آنان است. بر همین مبنا به موجب رأی شماره ۱۴۷۵ - ۱۳۸۶/۱۲/۱۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری «اخذ عوارض بدون ارائه خدمات خاص جواز قانونی ندارد.» بنابراین وضع عوارض به نحو عام بدون آنکه مشخص گردد در خصوص کدام فعالیت و در مقابل کدامیک از خدمات شهرداری تعیین گردیده خلاف اصول قاعده‌گذاری در حوزه مربوطه است.

ج - به موجب ماده ۷۷ قانون تشکیلات «وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور» عوارض تعیینی توسط شوراها بایستی متناسب تولید و درآمد اهالی باشد. این موضوع مهم به نحوی در بند (ج) ماده ۱۴ آیین‌نامه اجرایی نحوه وضع و وصول عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر... مصوب ۱۳۷۸/۷/۷ هیأت وزیران نیز مورد تأکید قرار گرفته است. این در حالی است که عوارض تعیینی شورای شهر خارگ اولاً بر اساس حق بیمه پرداختی اشخاص مشمول، وضع شده که نوعی هزینه است نه درآمد، ثانیاً میزان عوارض به اندازه‌ای زیاد است که سودی برای فعالیت‌های مربوطه باقی نمی‌گذارد.

لذا نظر به مراتب معروضه با توجه به اینکه بر اساس این تعارف غیر قانونی موکل در کمیسیون ماده ۷۷ شهرداری خارگ به موجب رأی شماره ۱۰۱۵۹ - ۹۷/۱۹/۱۹ مورخ ۱۳۹۷/۹/۲۵ محکوم به پرداخت مبلغ ۱۳۰۷۲۳۰۰۶۵ ریال گردیده و شهرداری درصدد اجرای آن می‌باشد و اجرای این رأی باعث اخلال در پرداخت حقوق کارگران و خسارت هنگفتی به این شرکت و تعطیلی شرکت خواهد شد و اینکه تعارف مشابه سابقاً طی رأی شماره ۱۸۴۵ - ۱۳۹۷/۹/۲۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال گردیده از محضر عالی تقاضای اعمال ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و ابطال

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

با توجه به وضعیت خاص جزیره خارگ از حیث رفت و آمد، به کارگیری اشخاص و افراد در کارهای اقتصادی، پروژه‌های دولتی، نفتی، شرکتها و غیره از طریق قراردادهای پیمانکاری بوده و طبق مواد ۱۶ و ۳۸ قانون مالیات بر ارزش افزوده، مالیات و عوارض شهرداری را پرداخت می‌کنند و شوراها را اسلامی در ماده ۵۰ همان قانون از وضع عوارض منع شده‌اند، بنابراین وضع عوارض بر افرادی که از طریق سازمانها، ادارات، شرکتها خدماتی به کار گرفته می‌شوند، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات است و همچنین با توجه به مفاد رأی شماره ۱۸۴۵ - ۱۳۹۷/۹/۲۰ هیأت عمومی که در آن وضع عوارض توسط شورای اسلامی شهر خارگ برای استفاده از خدمات توسط فعالان اقتصادی ابطال شده است. بنابراین تعرفه شماره ۵۰۴ - ۹۵ از مصوبه مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۳ شورای اسلامی شهر خارگ با موضوع عوارض استفاده از خدمات عمومی توسط فعالان اقتصادی مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۲۵۰۲
بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۱۰ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۰۴ با موضوع: «ابطال ماده ۱۳ تعرفه عوارض و بهای خدمات سال ۱۳۹۷ شورای اسلامی شهر قم» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۴ شماره دادنامه: ۱۶۱۰ شماره پرونده: ۹۸۰۲۵۰۲

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای محمدرضا دوستدار

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۱۳ تعرفه عوارض و بهای خدمات سال

۱۳۹۷ شورای اسلامی شهر قم

گردش کار: شاکی به موجب درخواستی ابطال ماده ۱۳ تعرفه عوارض و بهای خدمات سال ۱۳۹۷ شورای اسلامی شهر قم را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«احتراماً به استحضار می‌رساند شهرداری شهر قم به استناد ماده ۱۳ تعرفه عوارض و بهای خدمات مصوب ۱۳۹۷ شورای اسلامی شهر قم مبادرت به اخذ یک درصد از مبلغ کل قراردادهای پیمانکاری از هر صورت وضعیت می‌نماید که به دلایل قانونی ذیل خواستار ابطال مصوبه مذکور به لحاظ مغایرت با قوانین مصوب دیگر هستیم.

۱- طبق ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده که بیان می‌دارد: «برقراری هرگونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاها و وارداتی و تولیدی و همچنین ارائه خدمات که در این قانون، تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده است، همچنین برقراری عوارض به درآمدهای ماخذ محاسبه مالیات، سود سهام شرکتها، سود اوراق مشارکت، سود سپرده‌گذاری و سایر عملیات مالی اشخاص نزد بانکها و موسسات اعتباری غیر بانکی مجاز، توسط شورای اسلامی و سایر مراجع ممنوع می‌باشد.» مصوبه مذکور خلاف قانون است.

۲- طبق ماده ۵۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده که بیان می‌دارد: «از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاها و وارداتی مصوب ۱۳۸۱ و اصلاحیه بعدی آن و سایر قوانین و مقررات خاص و عام مغایر مربوط به دریافت هرگونه مالیات غیرمستقیم و عوارض دیگر از تولیدکنندگان و واردکنندگان کالاها و ارائه‌دهندگان خدمات ممنوع می‌باشد.

ولیکن در تبصره ۱ آن ماده به شوراها و اجاره وضع عوارض برای مواردی که تکلیف آن در آن قانون مشخص نشده را داده است و نظر به اینکه کارکنان شرکتها با استفاده از خدمات عمومی شهر در جزیره خارگ زندگی می‌نمایند، عوارض آن خدمات مصوب گردیده که ارتباطی به خواهان نداشته و ایشان مکلف است که به عنوان مؤدی عوارض موصوف را از کارکنان دریافت و به حساب شهرداری واریز نماید و در صورت قصور طبق مقررات با ایشان رفتار شده است. ضمناً آراء استنادی و کیل خواهان مربوط به پیمانکاران و موضوعهای دیگری است و تعرفه‌های ابطالی آن، شرکت‌های پیمانکاری را هدف قرار داده است و این در حالی است که تعرفه مصوب این شورا، کارکنان شرکتها را هدف قرار داده و موضوع آن با آراء اعلامی از سوی وکیل خواهان متفاوت بوده و خروج موضوعی دارد. ضمناً در رابطه با بخشنامه استنادی وکیل خواهان که مدعی ابلاغ آن از سوی وزارت کشور می‌باشد عنوان می‌گردد که در زمان تصویب تعرفه متنازع فیه، بخشنامه ای به این شورا ابلاغ نشده است و بخشنامه‌های بعدی صادره از سوی آن وزارتخانه نیز مؤید عدم تصویب تعرفه مصوب این شورا نبوده است.

۵ - در پاسخ به جزء (ب) بند ۲ دادخواست عنوان می‌دارد، همانگونه که در بند ۱ این لایحه معروض گردید، شهرداریها مکلف به ارائه خدمات عمومی می‌باشند و امروزه برای مردم ایران، خدمات عمومی گسترده شهرداریها در زمینه‌های بهبود عبور و مرور شهری احداث پارکها و فضاهای سبز شهری، رفت و روب و جمع‌آوری زباله، احداث انواع فرهنگسراها، ورزشگاهها و دهها خدمات دیگر بر کسی پوشیده نیست و در این دوره بدون وجود اینگونه خدمات زندگی در شهرها غیر ممکن خواهد بود. در خصوص شهر خارگ نیز شهرداری نسبت به ارائه خدمات اقدام و به جهت اینکه شرکتها متعددی در منطقه حضور می‌یابند، بالاچار خدمات بیشتری را ارائه می‌نماید و ادعای واهی و بی‌اساس وکیل خواهان مبنی بر اینکه (کدام فعالیت در مقابل کدامیک از خدمات) یا نشان از بی‌اطلاعی ایشان از خدمات گسترده شهرداری را دارد و یا اینکه به هدف انحراف ذهن قضات دیوان می‌باشد و گرنه امروزه بر هیچ شخص خدمات قابل رؤیت و گسترده شهرداری پنهان نمی‌باشد.

۶- در پاسخ به جزء (ج) بند ۲ دادخواست معروض می‌دارد، همانگونه که وکیل خواهان عنوان فرمودند، بر طبق ماده (۷۷ قدیم) - (۸۵ جدید) قانون موسوم به شوراها، عوارض تصویبی توسط شوراها بایستی متناسب با درآمد اهالی باشد که این موضوع در تعرفه‌ها به درستی رعایت گردیده و مبلغ عوارض برای هر یک از کارکنان شرکت که در جزیره خارگ فعالیت می‌نمایند، معادل ۸٪ حق بیمه آنها و مبلغی در حدود ۱۰۰/۰۰۰ ریال می‌باشد که به نسبت درآمد آن اشخاص و خدمات ارائه شده توسط شهرداری خارگ، مبلغ بسیار ناچیزی می‌باشد. لذا در این قسمت نیز رعایت انصاف، عدالت و قانون شده است. در خصوص ادعای دیگر وکیل خواهان مبنی بر اینکه (عوارض تعیینی شورای شهر خارگ اولاً: بر اساس حق بیمه پرداختی اشخاص مشمول وضع شده که نوعی هزینه است نه درآمد. ثانیاً: میزان عوارض به اندازه‌ای زیاد است که سودی برای فعالیت‌های مربوطه باقی نمی‌ماند) معروض می‌گردد. اولاً: مبلغ عوارض ناشی از تعرفه، مربوط به کارکنان شرکت است که مبنای محاسبه آن ۸٪ حق بیمه است و نظر به اینکه مربوط به کارکنان است از درآمد آنها پرداخت می‌گردد و اصل عوارض مربوط به شرکتها نبوده که برای آنها هزینه محسوب گردد. ثانیاً: همانگونه که در فوق اعلام گردید میزان عوارض در مقابل دریافتی کارکنان و خدمات ارائه شده از سوی شهرداری بسیار اندک می‌باشد که وکیل خواهان قصد بزرگ نمایی آن را دارند.

۷- در پاسخ به بند ۳ دادخواست معروض می‌گردد، اولاً عدم اجرای قانون از سوی خواهان و یا طرف قرارداد ایشان، باعث اسقاط حقوق شهرداری نمی‌گردد و اشخاص نمی‌توانند با این استدلال که از زمان انجام تکلیف قانونی آنان گذشته است از پرداخت انواع حقوق دولتی شانه خالی نمایند و اگر این استدلال سست در جامعه نهادینه گردد، آحاد جامعه با این منطق، از پرداخت حقوق قانونی طفره رفته تا با مرور زمان منابع متعلق به دولت را به نفع خود مصادره نمایند. ثانیاً بر طبق ماده ۷۷ قانون شهرداری، رفع هرگونه اختلاف در رابطه با عوارض و بهای خدمات در کمیسیون مزبور مورد رسیدگی قرار می‌گیرد و به جهت اعتراض خواهان، شهرداری مکلف به ارجاع پرونده به کمیسیون ماده ۷۷ بوده است.»

۸ - رسیدگی به موضوع از جمله مصادیق حکم ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ تشخیص نشد و پرونده در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ به هیأت تخصصی شوراها و اسلامی دیوان عدالت اداری ارجاع شد.

رسانده که پس از تأیید و تنفیذ توسط مراجع ذیصلاح از طریق جراید انتشار و اعلان عمومی گردیده است. در متن ماده ۱۳ تعرفه عوارض نیز صراحتاً به مستند قانونی آن تصریح شده و مقرر گردید: «اخذ یک درصد از مبلغ کل قراردادهای و کلیه قراردادهای پیمانکاری در موضوع تبصره ۲ بند ۲ ماده ۹۹ قانون شهرداری و در محدوده و حریم شهر از پیمانکاران به نفع شهرداری».

۲- سابقه وصول این عوارض به سال ۱۳۷۲ بازمی‌گردد که به موجب تعرفه شماره ۹۸۷۳/۱/۳/۳۴ - ۱۳۷۲/۵/۲۷ وزارت کشور و تصویب رئیس‌جمهور وقت نیم‌درصد عوارض از قراردادهای موضوع تبصره ۲ بند ۲ ماده ۹۹ قانون شهرداری‌ها از پیمانکاران به نفع شهرداری‌های مربوطه دریافت می‌گردید و به منظور تأکید در دریافت عوارض موصوف بخشنامه ۱۵۳۷۷ - ۱۱۴۳۱/۵۴ - ۱۳۷۲/۹/۱ توسط ریاست سازمان برنامه و بودجه وقت به ذی‌حسابان دستگاه‌های اجرایی ابلاغ گردید. لیکن حسب اختیارات مندرج در تبصره ۱ ماده ۵ قانون تجمیع عوارض و تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده این عوارض به تصویب شوراها نیز رسید و مجدداً تنفیذ و تصویب و احصاء شد که در این خصوص شکایاتی نیز در دیوان عدالت اداری مطرح گردید که برابر آرای صادره از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری دریافت عوارض مذکور مغایر قانون تشخیص داده نشد.

۳- با عنایت به اینکه مصوبه شورای اسلامی شهر قم در خصوص عوارض پیمانکاری به تأیید مراجع ذیصلاح قانونی رسیده و هیأت عمومی دیوان عدالت اداری طی دادنامه‌های شماره ۴۹۵ - ۱۳۸۵/۷/۹، ۲۸۲ - ۱۳۸۲/۸/۴، ۱۲۰ - ۱۳۸۲/۳/۲۵، ۷۸۷ - ۱۳۸۵/۱۱/۲۴، ۱۴۷۶ - ۱۳۸۶/۱۲/۱۲ و ۱۳۸۶/۱۲/۱۲ - ۹۰۰۹۹۷۰۹۰۲۸۰۰۱۷۵ - ۱۳۹۰/۲/۱۲ مغایر قانون نبودن عوارض موصوف را بارها تأیید نموده است لذا مصوبه شورای اسلامی شهر قم قانونی و نافذ می‌باشد.

۴- عوارض مصوب شده توسط شورای اسلامی شهر قم بابت خدمات ارائه شده توسط شهرداری می‌باشد، بنابراین هر شخص اعم از حقیقی و یا حقوقی که از خدمات شهرداری به طور مستقیم و یا غیرمستقیم استفاده نماید، لازم است هزینه‌های آن را نیز بپردازد. (مصدق قاعده فقهی من له الغنم فعلیه الغرم) بنابراین شرکت‌های پیمانکاری نیز بابت خدماتی که در شهر دریافت می‌دارند از قبیل تردد خودروها و ماشین‌آلات سنگین جهت اجرای پروژه در سطح شهر و استفاده از خدمات شهری لازم است عوارض خود را به حساب شهرداری محل اجرای قرارداد واریز نمایند. لذا با عنایت به مطالب مطروحه فوق و آرای متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و صراحت قانونی و تصویر مستندات پیوستی تقاضای رسیدگی و رد شکایت شاکی را از آن ریاست تقاضا می‌نماید.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷، برقراری هر گونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و تولیدی و همچنین ارائه خدمات که در این قانون تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده را ممنوع کرده است و مطابق بند (الف) ماده ۳۸ قانون یاد شده، نرخ عوارض خدمات تعیین شده است. نظر به اینکه فعالیت‌های پیمانکاری از مصادیق ارائه خدمات است و میزان عوارض آن نیز توسط قانونگذار تعیین شده است، بنابراین ماده ۱۳ تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری قم در سال ۱۳۹۷ تحت عنوان عوارض بر قراردادهای مصوبات شورای اسلامی شهر قم مبنی بر تعیین عوارض بر قراردادهای پیمانکاری خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات شوراها اسلامی است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمد کاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۱۰۲۵

۱۳۹۹/۱۲/۰۴

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۵/۲۲۵۹۲ - ۱۳۹۹/۱۱/۰۴ مورخ ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۱۱ با موضوع: «ابطال بخشنامه شماره ۱۵/۲۲۵۹۲ - ۱۳۹۱/۲/۵ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

حکم این ماده شامل قوانین و مقررات مغایری که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است نیز می‌باشد. «مصوبه مذکور خلاف قانون هست.»

۳- طبق ماده ۵ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱ که بیان می‌دارد: «برقراری هرگونه عوارض و سایر وجوه انواع کالاهای وارداتی و کالاهای تولیدی و همچنین آن دسته از خدمات که در ماده ۴ این قانون، تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده است، همچنین برقراری عوارض به درآمدهای ماخذ محاسبه مالیات، سود سهام شرکت‌ها، سود اوراق مشارکت، سود سپرده گذاری و سایر عملیات مالی اشخاص نزد بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی مجاز توسط شوراها اسلامی و سایر مراجع ممنوع می‌باشد.» مصوبه مذکور برخلاف قانون مذکور می‌باشد.

وضع و دریافت عوارض توسط شهرداری قم بر اساس مصوبه شورای اسلامی شهر قم خلاف قانون است. ضمناً هیأت عمومی دیوان عدالت اداری طبق آراء متعدد از جمله رأی شماره ۱۳۱۳ - ۱۳۹۴/۱۲/۱۸ و رأی شماره ۳۰ - ۱۳۹۵/۱/۲۴ و رأی شماره ۵۵۰ - ۱۳۹۰/۸/۸ مصوبه شورای اسلامی شهرهای دیگر را در خصوص دریافت عوارض را خلاف قانون مالیات بر ارزش افزوده و ماده ۵ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی دانسته و طبق آراء مورد اشاره رأی بر ابطال آنها صادر شده است. لذا با توجه به توضیحات فوق از آنجا که وضع یک درصد عوارض و دریافت آن از صورت وضعیت قراردادهای پیمانکاری برخلاف مواد ۵۰ و ۵۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده و ماده ۵ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی می‌باشد. ابطال ماده ۱۳ تعرفه عوارض و بهای خدمات سال ۱۳۹۷ شهرداری قم مصوب شورای اسلامی شهر قم از محضر مقام رسیدگی‌کننده مورد استدعاست.»

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

«ماده ۱۳ - عوارض بر قرار دادها:

اخذ ۱٪ از مبلغ کل قراردادهای و کلیه قراردادهای پیمانکاری، موضوع تبصره ۲ بند ۲ ماده ۹۹ قانون شهرداری در محدوده و حریم شهر از پیمانکاران به نفع شهرداری (ابنیه، راهسازی، ساختمان، تاسیسات).

تبصره ۱: به استناد بخشنامه شماره ۱۵۳۷۷ - ۱۱۴۳۱/۵۴ - ۱۳۷۲/۹/۱ معاونت ریاست جمهوری و ریاست سازمان برنامه و بودجه وقت ذی‌حسابان دستگاه‌های اجرایی مکلفند برای پرداخت عوارض شهرداری، از هر صورت وضعیت و تعدیل پیمانکاران بابت عوارض شهرداری از محل اعتبار طرح مربوطه، برداشت و به حساب شهرداری محل اجرای کار واریز نمایند.

تبصره ۲: به استناد بخشنامه ۹۸۷۳/۱/۳/۳۴ - ۱۳۷۲/۵/۲۷ وزارت کشور به استانداران، منظور از واژه تاسیسات در مصوبه، عبارتست از کلیه قراردادهای اجرایی تاسیسات، شامل نصب و اجراء در زمینه‌های امور صنعتی، آب و برق، گاز، فاضلاب و مخابرات است.

تبصره ۳: پیمانکاران انبوه سازی‌ها و انبوه سازان مسکن و شرکت تعاونی‌های مسکن و پیمانکاران پروژه‌های بزرگ عمرانی مکلفند عوارض فوق را به شهرداری پرداخت نمایند.

تبصره ۴: عوارض موضوع این ماده مربوط به پیمانکاران بوده و هیچ ارتباطی به قانون مالیات بر ارزش افزوده نداشته و مبلغ مالیات بر ارزش افزوده توسط مصرف‌کننده و کارفرمایان پرداخت می‌گردد.

تبصره ۵: دریافت ۱٪ عوارض از مزایده اموال منقول و غیر منقول و حراج ضایعات... بهای معامله..... برنده مزایده موظف است مفاصاحساب از شهرداری دریافت و برگزارکننده مزایده یا حراج پس از اخذ مفاصاحساب شهرداری نسبت به تحویل کالا اقدام می‌نماید.»

در پاسخ به شکایت مذکور رئیس شورای اسلامی شهر قم به موجب لایحه شماره ۵۷۹۸ - ۱۳۹۸/۷/۱۶ توضیح داده است که:

«احتراماً در خصوص پرونده کلاسه ۹۸۰۹۹۸۰۹۰۵۸۰۱۹۴۴ موضوع دادخواست آقای محمدرضا دوستدار به طرفیت شورای اسلامی شهر قم به استحضار می‌رساند: ۱- شورای اسلامی شهر قم در اجرای تبصره ۲ بند ۲ ماده ۹۹ قانون شهرداری‌ها که اشعار می‌دارد: «عوارضی که از قراردادهای عاید می‌گردد بایستی تماماً به شهرداری‌های محل اجرای قرارداد پرداخت شود» و همچنین وفق بند ۱۶ ماده ۸۰ قانون اصلاحی شوراها و تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده، عوارضی را تحت عنوان عوارض بر قراردادهای به تصویب

۱- جذب و استخدام در مؤسسه برای مأموریت‌های حاکمیتی همچون سیاست‌گذاری، آموزش، پژوهش و فناوری و... و همچنین کلیه بخش‌های مرتبط که در قوانین مختلف به خصوص بند (ب) ماده ۲ قانون اهداف و وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تعیین گردیده است، کماکان با رعایت ضوابط و مقررات مربوط تنها در یکی از قالب‌های رسمی، پیمانی و قراردادی متداول در مراکز آموزش عالی، پژوهشی و فناوری انجام می‌پذیرد.

۲- در اجرای بند (د) ماده ۲۰ قانون برنامه پنجم توسعه، به منظور افزایش کارایی مأموریت‌های تصدی‌گری به ویژه خدمات دانشجویی، لازم است با اتخاذ سیاست‌هایی که منجر به افزایش نقش نظارتی مؤسسه می‌گردد، نسبت به واگذاری این گونه مأموریت‌ها در قالب قراردادهای حجمی به بخش خصوصی و غیر دولتی از جمله شرکت‌های تعاونی چند منظوره اقدام شایسته و بایسته صورت پذیرد.

۳- به منظور ساماندهی، شفاف‌سازی و ایجاد رویه یکسان در امور دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری، نحوه تبدیل وضعیت کارکنان شرکتی آن مؤسسه به شرح ذیل تعیین می‌گردد:

- کارکنان شرکتی که از طریق انعقاد قراردادهای تأمین نیروی انسانی در آن مؤسسه اشتغال به کار دارند، با احراز شرایط شغلی از جمله مدرک تحصیلی مرتبط، تجارب شغلی و... مورد تأیید هیأت اجرایی کارکنان مؤسسه، با پیشنهاد هیأت اجرایی موصوف، متناسب با پست‌های بلا تصدی متناظر و در سقف پست‌های سازمانی مصوب مشروط به تأمین اعتبار در سقف اعتبارات تخصیصی سالیانه با احراز شرایط مندرج در بند (۴) این آیین‌نامه، صرفاً پس از تصویب هیأت امنای ذیربط به قرارداد کار معین یا مشخص تبدیل وضع می‌یابند.

۴- شرایط مورد نیاز برای تبدیل وضعیت کارکنان شرکتی به قرارداد کار معین یا مشخص عبارتند از:

الف - دارا بودن مدرک تحصیلی حداقل کارشناسی برای اشتغال در مشاغل تخصصی و اصلی.

ب - دارا بودن مدرک تحصیلی حداقل فوق دیپلم برای اشتغال در مشاغل تکنسین کارگاهی و آزمایشگاهی و همچنین سایر مشاغلی که شرایط شغلی آن، استفاده از دارندگان این مدرک را ایجاب می‌نمایند.

ج - دارا بودن مدرک تحصیلی حداقل دیپلم صرفاً برای اشتغال در مشاغل نگهبانی و انتظامات.

د - داشتن حداقل یک سال سابقه پرداخت بیمه تأمین اجتماعی تا تاریخ ابلاغ این بخشنامه. ه - رضایت کامل مؤسسه از عملکرد آنان.

و - تأیید صلاحیت عمومی آنها توسط مراجع ذیصلاح.

توضیح: برای تصدی در مشاغل حاکمیتی همچون مسئولین دفاتر، آبدارچی، راننده مقامات و... که به احراز شرایط شغلی نیاز ندارد مؤسسه می‌تواند صرفاً پس از تصویب هیأت امنای ذیربط، نسبت به تبدیل وضعیت نیروهای شرکتی شاغل در مشاغل مذکور از طریق انعقاد قرارداد کار موقت یک ساله اقدام نماید. بدیهی است کلیه نیروهای شرکتی که بر اساس مفاد این بخشنامه تبدیل وضعیت می‌شوند و همچنین کارکنانی که به صورت قرارداد کار معین یا مشخص در مؤسسه مشغول به کار شده یا می‌شوند به استناد ماده ۱۸۸ قانون کار از شمول قانون مذکور خارج بوده و دعاوی آنها در هیأت‌های تشخیص و حل اختلاف وزارت کار قابل رسیدگی نمی‌باشد.

خواهشمند است دستور فرمایید فهرست کارکنان شرکتی حائز شرایط فوق به همراه مستندات مربوط، به منظور اخذ مجوز برای تبدیل وضعیت و انعقاد قرارداد انجام کار معین و مشخص و یا قرارداد کار موقت یک ساله با آنها، با تأیید گزینش و تأیید صلاحیت‌های عمومی، در دستور کار کمیسیون دائمی و هیأت امنای قرار گیرد. شایان یادآوری است از این تاریخ هرگونه به کارگیری افراد جدید شرکتی در قالب شرکت‌های پیمانکاری برای تأمین نیروی انسانی و پرداخت هرگونه وجه به آنان ممنوع بوده و در صورت لغو قرارداد، بازنشستگی، انصراف از ادامه خدمت و یا خاتمه خدمت به دلیل عدم رضایت از کارکرد نیروهای شرکتی تبدیل وضعیت یافته موضوع این بخشنامه جایگزینی افراد جدید به صورت قرار داد کار معین یا مشخص در سقف پست‌های سازمانی مصوب فقط با تصویب هیأت امنای امکان پذیر می‌باشد.»

در پاسخ به شکایت مذکور مدیرکل دفتر حقوقی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به موجب لایحه شماره ۱۳۷۲۱۳/۷/۱۲ - ۱۳۹۸/۶/۱۲ - نامه شماره ۱۵/۱۳۵۳۱۴ - ۱۳۹۸/۶/۱۰

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۴ شماره دادنامه: ۱۶۱۱ شماره پرونده: ۹۸۰۱۰۲۵

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکیان: آقایان محمودرضا رحیمی و آریا شفاهی پور

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه شماره ۱۵/۲۲۵۹۲ - ۱۳۹۱/۲/۵

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

گردش کار: شاکیان به موجب درخواستی ابطال بخشنامه شماره ۱۵/۲۲۵۹۲ - ۱۳۹۱/۲/۵

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری را خواستار شده‌اند و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده‌اند که: «به استحضار می‌رساند خواسته اینجانبان ابطال بخشنامه شماره ۱۵/۲۲۵۹۲ - ۱۳۹۱/۲/۵ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مشتمل بر ۴ بند که جهت اجرا ابلاغ گردیده است می‌باشد. به دلایل مشروح زیر، صدور این بخشنامه خارج از اختیارات قانونی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و فاقد اعتبار قانونی است: ۱- اقدام وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در صدور بخشنامه مذکور خلاف ترتیب مقرر در قوانین و خارج از اختیارات وزارتخانه مرقوم است.

مقتن در بند (ب) ماده ۲۰ قانون برنامه پنجساله پنجم جمهوری اسلامی ایران و ماده ۱ احکام دائمی قانون برنامه ششم توسعه کشور مقرر کرده است: دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستان‌هایی که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذی‌ربط هستند، بدون الزام به رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های دولتی به ویژه قانون محاسبات عمومی، قانون مدیریت خدمات کشوری، قانون برگزاری مناقصات و اصلاحات و الحاقات بعدی آنها و فقط در چارچوب مصوبات و آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری، استخدامی، تشکیلاتی مصوب هیأت امنای عمل کنند و در تبصره ۱ بند (ب) ماده ۲۰ قانون برنامه پنجساله پنجم جمهوری اسلامی ایران و تبصره ۵ ماده ۱ احکام دائمی قانون برنامه ششم، هرگونه اصلاح ساختار و مقررات مالی اداری معاملاتی، استخدامی و تشکیلاتی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی و همچنین فرهنگستان‌های تخصصی مشمول این بند قانونی شده است. نظر به اینکه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بخشنامه شماره ۱۵/۲۲۵۹۲ - ۱۳۹۱/۲/۵ را برخلاف نص صریح قانون و بدون اخذ مصوبه هیأت امنای مصرح در بند (ب) ماده ۲۰ برنامه پنجم و ماده ۱ احکام دائمی قانون برنامه ششم، صادر کرده است. لذا اقدام وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در صدور بخشنامه مذکور خلاف ترتیب مقرر در قوانین صدرالذکر و خارج از اختیارات وزارتخانه مرقوم است، بنابراین فاقد اعتبار قانونی است.

۲- بخشنامه شماره ۱۵/۲۲۵۹۲ - ۱۳۹۱/۲/۵ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مبتنی بر تصویب‌نامه شماره ۲/۱۳۴۷۱/ت/۴۶۴۳-ه - ۱۳۹۰/۱۱/۱ هیأت وزیران و بخشنامه شماره ۲۰۰/۲۸۲۹۸ - ۱۳۹۰/۱۱/۹ معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور است که توسط مجلس شورای اسلامی و دیوان عدالت اداری ملغی گردیدند. لیکن با وجود ابطال اصل مصوبات جایگزین این بخشنامه توسط وزارت علوم صادر نگردیده است.

۳- در موارد مشابه که وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اقدام به صدور بخشنامه‌هایی با محوریت موضوعات اداری - استخدامی - تشکیلاتی خلاف ترتیب مقرر در قوانین صدرالذکر و خارج از اختیارات آن وزارتخانه کرده است، دیوان عدالت اداری اقدام به ابطال بخشنامه‌های صادره از وزارت مذکور نموده است، از جمله رأی شماره ۲۳۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص ابطال بخشنامه شماره ۱۵/۱۰۰۱۲۹ - ۱۳۹۰/۶/۱۵ و بخشنامه شماره ۱۵/۱۹۸۸۴۸ - ۱۳۹۰/۱۰/۵ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. لذا به نظر می‌رسد ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری در این مورد قابل اعمال است.

به استحضار می‌رساند خواسته اینجانبان ابطال بخشنامه شماره ۱۵/۲۲۵۹۲ - ۱۳۹۱/۲/۵ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مشتمل بر ۴ بند که جهت اجرا ابلاغ گردیده است، می‌باشد. ضمناً به استناد ماده ۲۰ قانون دیوان عدالت اداری تقاضای تسری رأی هیأت عمومی مبنی بر ابطال بخشنامه (دستورالعمل) مذکور به تاریخ صدور را داریم.»

متن مقرر در مورد شکایت به شرح زیر است:

«سلام علیکم، با احترام، حسب دستور وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، پیرو بخشنامه شماره ۱۵/۳۶۳۶ - ۱۳۸۵/۷/۱۲ این مرکز در خصوص ساماندهی نیروهای شرکتی و بازگشت به تصویب‌نامه شماره ۲/۱۳۴۷۱/ت/۴۷۶۴۲-ه - ۱۳۹۰/۱۱/۱ هیأت وزیران و بخشنامه شماره ۲۰۰/۲۸۲۹۸ - ۱۳۹۰/۱۱/۹ معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور در خصوص تبدیل وضعیت نیروهای شرکتی (که از طریق شرکت‌های پیمانکاری برای تأمین نیروی انسانی در آن مؤسسه مشغول به کار می‌باشند) به قرارداد کار مشخص و معین و یا قرارداد کار موقت یک ساله به استحضار می‌رساند:

به جهت مغایرت با قانون و خروج از حدود اختیارات مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ بند ۱ آیین نامه اجرایی مذکور ابطال می شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمد کاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۱۸۸۰ - ۱۳۹۹/۱۲/۰۴

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه های ۱۳۹۹/۱۱/۰۴ مورخ ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۲۰ الی ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۲۰ با موضوع: «ابطال تبصره ۶ الحاقی به ماده ۲ اصلاحی از مصوبه شماره ۲۵۲۴ - ۱۳۹۷/۱۱/۷ و ماده ۵ اصلاحی از مصوبه شماره ۲۵۲۴ - ۱۳۹۷/۱۱/۷ شورای اسلامی شهر تهران» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۴ شماره دادنامه: ۱۶۱۲ الی ۱۶۲۰

شماره پرونده: ۹۹۰۰۶۴۸ - ۹۸۰۳۳۶۴ - ۹۸۰۳۱۷۱ - ۹۸۰۲۸۷۶ - ۹۸۰۲۶۹۲ - ۹۸۰۲۱۱۷ - ۹۸۰۲۱۱۶ - ۹۸۰۱۸۸۲ - ۹۸۰۱۸۸۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکیان: ۱- شرکت ایران خودرو با وکالت آقایان امیرحسین قاسمی برجسته و علی سلطانی مصلح ۲- آقای سید مسعود شجاعی کیاسری ۳- شرکت بازرگانی و خدمات همگام خودرو سهامی خاص با وکالت خانم سمیرا جمشیدی و آقای محمد غلامی اندراتی ۴- شرکت تهیه و توزیع قطعات و لوازم یدکی ایران خودرو سهامی خاص با وکالت خانم سمیرا جمشیدی و آقای محمد غلامی اندراتی ۵- شرکت ویتانا با وکالت آقایان احسان معراج و مجتبی مظفریان ۶- فروشگاه های زنجیره ای رفاه با وکالت آقای آرش فرهادی ۷- شرکت مهندسی و مشاوره سازه گستر سایپا ۸- شرکت توسعه منابع انرژی توان

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ۱- تبصره ۶ الحاقی به ماده ۲ اصلاحی از مصوبه شماره ۲۵۲۴ - ۱۳۹۷/۱۱/۷ شورای اسلامی شهر تهران

۲- ماده ۵ اصلاحی از مصوبه شماره ۲۵۲۴ - ۱۳۹۷/۱۱/۷ شورای اسلامی شهر تهران
گردش کار: ۱- شاکیان به موجب دادخواست هایی جداگانه ابطال اصلاحیه مصوبه ساماندهی ابزارهای تبلیغاتی صنفی منصوب در شهر تهران به شماره ۵/۹۷/۱۱۹/۶ مصوبه صد و نوزدهمین جلسه رسمی شورای اسلامی شهر تهران (شناسه مصوبه ۲۵۲۴ - ۱۳۹۷/۱۱/۷) را خواستار شده اند و در جهت تبیین خواسته به طور خلاصه اعلام کرده اند که:

«۱- احتراماً به استناد اصل ۱۷۳ قانون اساسی و مواد ۱۰ و ۸۰ از قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ مراتب ذیل را به استحضار می رساند: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص نصب تابلوها بر سر درب اماکن تجاری و اداری و مؤسسات اعتباری و اتحادیه صنف پوشاک با این استدلال که تابلوهای منصوبه مبین معرفی محل استقرار و فعالیت اماکن ذکر شده و متضمن تبلیغات نمی باشد ضمن اینکه سازمان زیباسازی شهر تهران اساساً ارائه کننده خدمتی نیست تا ذیحق به دریافت عوارض باشد، بنابراین اخذ عوارض در این موارد را غیر قانونی دانسته و مصوبه های سابق شورای شهر تهران را باطل نموده است. لیکن شورای اسلامی شهر تهران مجدداً به سیاق سابق با مصوبه جدیدی و سعی در تلفیق کلمات آن با عبارات دیگر اقدام به وضع عوارض با مصوبه جدید می نماید. مصوبه مورد اشاره مغایر با ماده ۷۷ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ می باشد. در واقع تابلوهای صنفی در فضای عمومی قرار نگرفته اند، بلکه به املاک شخصی نصب شده اند. همچنین بند ۲۶ ماده ۷۱ این قانون فقط اختیار تصویب نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری ها و سازمان های وابسته به آن را تفویض نموده در حالیکه سازمان زیباسازی و شورای شهر تهران با سوء برداشت از مصوبه مورد اشاره، نه تنها در خصوص نصب تابلوها (اعم از صنفی و تبلیغاتی) بر روی سر درب ورودی و حیاط با رونمای اصلی و جانبی ساختمان یا روی پایه داخل محوطه و بام ساختمان و شیشه نویسی و سایبان سعی در دریافت عوارض دارد، حتی فرضی که متداول و قابل دفاع است اینکه، عوارض بایستی به نرخ زمان تخلف و تعلق آن محاسبه گردد نه بر اساس زمان مطالبه آن.

قائم مقام وزیر و رئیس مرکز هیأت های امناء و هیأت های ممیزه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری را ارسال نموده است که متن آن به قرار زیر است:

«جناب آقای دکتر آقابابایی

مدیرکل محترم دفتر حقوقی

با سلام و احترام، بازگشت به نامه شماره ۱۱۵۲۵۰/۷۵/۷ - ۱۳۹۸/۵/۱۵ در خصوص خواسته آقایان آریا شفاپی پور و محمودرضا رحیمی مبنی بر ابطال بخشنامه شماره ۱۵/۲۲۵۹۲ - ۱۳۹۱/۲/۵ به استحضار می رساند: به استناد بند (ب) ماده ۲۰ قانون برنامه پنجساله پنجم جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۸۹ و ماده ۱ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، دانشگاه ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی و سایر مراجع قانونی ذی ربط هستند بدون الزام به رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه های دولتی و به ویژه قانون محاسبات عمومی، قانون مدیریت خدمات کشوری، قانون برگزاری مناقصات و الحاقات بعدی آنها و فقط در چارچوب مصوبات و آیین نامه های مالی و معاملاتی اداری و استخدامی، تشکیلاتی مصوبات هیأت امناء عمل کنند. همچنین با عنایت به مفاد بند ۱۶ ماده ۱ آیین نامه استخدامی اعضای غیر هیأت غیرعلمی، به کارگیری نیروی قراردادی برای موسسه به منظور انجام وظایف مشخص برای مدت معین به موجب قرارداد منعقد در چارچوب ضوابط و مقررات آیین نامه مذکور و بر اساس مصوبه هیأت امناء امکان پذیر می باشد مزید استحضار جنابعالی بخشنامه یاد شده در راستای تبیین سیاست های بخشنامه ۴۷۶۴۳/ت/۲۱۳۴۷۱-ه هیأت وزیران و بخشنامه شماره ۲۸۲۹۸۰۲۰۰ - ۱۳۹۰/۱۱/۹ معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور، مربوط به نیروهای شرکتی سال های قبل از ۱۳۹۱ از سوی این وزارت به دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی صادر شده و تنها در صورت تصویب در هیأت امناء قابلیت اجرا دارد و از تاریخ ابلاغ بخشنامه های مذکور هرگونه انعقاد قرارداد تأمین نیروی انسانی به هر شکل با شرکت های پیمانکاری ممنوع می باشد و به کارگیری و جایگزینی افراد جدید به صورت قرارداد کار معین یا مشخص برای خدمت در موسسه متناسب با پست های سازمانی بلا تصدی مصوب فقط در چارچوب ضوابط و مقررات آیین نامه استخدامی اعضای غیر هیأت علمی و با تصویب هیأت امناء امکان پذیر می باشد.»

رسیدگی به موضوع از جمله مصادیق حکم ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری تشخیص نشد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

با توجه به اینکه اولاً: بخشنامه مورد شکایت در راستای اجرای تصویب نامه شماره ۴۷۶۴۳/ت/۲۱۳۴۷۱-ه - ۱۳۹۰/۱۱/۱ هیأت وزیران (موضوع انعقاد قرارداد مستقیم با نیروهای شرکتی) صادر شده است که تصویب نامه مذکور به جهت مغایرت با قانون به موجب نامه شماره ۱۵۰۷۴-ه/ب - ۱۳۹۱/۳/۳۱ رییس مجلس شورای اسلامی ملغی الاثر اعلام شده است و بخشنامه شماره ۲۸۲۹۸۰۲۰۰ - ۱۳۹۰/۱۱/۹ معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور که در راستای این تصویب نامه صادر شده است به طریق اولی به تبع تصویب نامه هیأت وزیران قابلیت استناد ندارد. ثانیاً: به موجب بند (ب) ماده ۲۰ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۸۹ که در زمان تصویب مقرره مورد شکایت حاکم بر موضوع بوده است مقرر شده دانشگاه ها و مؤسسات و مراکز آموزش عالی بدون رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه های دولتی فقط در چارچوب مصوبات هیأت امناء عمل می کنند. ثالثاً: هر چند دانشگاه ها به موجب بند (ب) ماده ۲۰ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۱ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مجاز شده اند، بدون رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه های دولتی از جمله قانون مدیریت خدمات کشوری و فقط در چارچوب مصوبات و آیین نامه های مالی، معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی مصوب هیأت امناء که حسب مورد به تأیید وزیران علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می رسد عمل نمایند، لیکن این امر نافی رعایت اصول و قواعد کلی و اساسی در اتخاذ تصمیمات هیأت امناء نیست و هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در آراء متعددی ایجاد امتیاز و تبدیل وضعیت نیروهای شرکتی را به قرارداد کار معین را بدون رعایت اصل برابری فرصت ها و آزمون خلاف موازین قانونی اعلام داشته است، لذا مصوبه مورد شکایت

(ماده ۷۱ سابق) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ و اصلاحات بعدی آن «تصویب لوایح برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن...» در صلاحیت شورای اسلامی شهر است. ماده ۸۵ (ماده ۷۷ سابق) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ و اصلاحات بعدی آن مقرر می‌دارد: «شورای اسلامی شهر می‌تواند نسبت به وضع عوارض متناسب با تولیدات و درآمدهای اهالی به منظور تأمین بخشی از هزینه‌های خدماتی و عمرانی مورد نیاز شهر طبق آیین‌نامه مصوب هیأت وزیران اقدام نماید.» طبق ماده ۵ آیین‌نامه اجرایی نحوه وضع و وصول عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر، بخش و شهرک مصوب ۱۳۷۸/۷/۷ هیأت وزیران، مرجع تعیین نحوه وضع و وصول عوارض در مورد شهرها، شوراهای اسلامی شهرها هستند. طبق ماده ۱۴ آیین‌نامه اخیرالذکر، یکی از سیاست‌های دولت که باید در مصوبات شورا رعایت شود، نیل به سمت خودکفائی شهرداری و نهایتاً تأمین بخشی از هزینه‌های خدماتی و عمرانی مورد نیاز شهر است.

بر مبنای تبصره ۱ ذیل ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷، وضع عوارض محلی که تکلیف آنها در این قانون مشخص نشده بر عهده شورای اسلامی شهر و بخش است. بر مبنای ماده ۵۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده، کلیه قوانین و مقررات خاص و عام مغایر این قانون لغو شده است. با توجه به مراتب معروضه فوق، ملاحظه می‌فرمایید؛ وضع، لغو، تغییر نوع و میزان عوارض محلی که تکلیف آن در قانون مالیات بر ارزش افزوده تعیین نشده، در صلاحیت شورای اسلامی شهر است. علاوه بر مراتب معروضه فوق، بر مبنای بند ۲۶ ماده ۸۰ (ماده ۷۱ سابق) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ و اصلاحات بعدی آن «تصویب نرخ خدمات ارایه شده توسط شهرداری و سازمان‌های وابسته به آن با رعایت آیین‌نامه مالی و معاملات شهرداری‌ها با رعایت مقررات مربوط» در صلاحیت شورای اسلامی شهر است. شاکای در متن دادخواست خود به دادنامه‌های هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص مصوبه چگونگی اخذ هزینه تبلیغات محیطی سالیانه از تابلوهای منصوب صنفی در شهر تهران استناد نموده در حالیکه؛ مصوبه مورد اعتراض، همانگونه که در عنوان آن آمده، مربوط به «ساماندهی ابزارهای تبلیغات صنفی منصوب در شهر تهران» است و مصوبه مورد استناد شاکای، مربوط به «چگونگی اخذ هزینه تبلیغات محیطی سالیانه از تابلوهای منصوب صنفی در شهر تهران» بوده است. در مصوبه موضوع پرونده حاضر، شهرداری به منظور رفع آلودگی‌های بصری و صوتی و ارتقاء سیما و منظر شهری در شهر تهران اقدام به ارائه خدمت ساماندهی ابزارهای تبلیغات صنفی منصوب در شهر تهران می‌نماید. صرف نظر از مراتب معروضه فوق، به استحضار می‌رساند:

بر مبنای هیچ یک از مستندات قانونی جاری، ارائه خدمت، شرط وضع و دریافت عوارض موضوع مصوبات شوراهای اسلامی شهرها نمی‌باشد. علاوه بر آن، عنوان «عوارض» با عنوان «بهای خدمات» یکی نیست. همانگونه که مستحضرید؛ «بهای خدمات» موضوع بند ۲۶ ماده ۸۰ (ماده ۷۱ سابق) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ و اصلاحات بعدی آن می‌باشد و «عوارض» موضوع بند ۱۶ ماده قانونی اخیرالذکر است. تعدد بندهای ماده قانونی یاد شده، بهترین دلیل بر تفاوت این دو عنوان است. با توجه به مراتب معروضه فوق، مقررات مندرج در مصوبه موضوع پرونده حاضر بر مبنای هر یک از عناوین «بهای خدمات» موضوع بند ۲۶ ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ و اصلاحات بعدی آن و یا «عوارض» موضوع بند ۱۶ ماده قانونی اخیرالذکر تصویب شده باشد، از حدود قانونی خارج نشده است. حسب مندرجات متن دادخواست مربوطه، شاکای با توجه به اختلاف در عوارض شکایت خود را مطرح نموده است. با این توجه به استحضار می‌رساند؛ با عنایت به ماده هشتم آیین‌نامه نحوه وضع و وصول عوارض مصوب ۱۳۷۸/۷/۷ مصوب هیأت وزیران، در صورتیکه مؤدیان در مورد میزان و نحوه محاسبه و وصول و سایر موضوعات عوارضی که توسط شوراها وضع می‌گردد اعتراض و یا شکایتی دارند، مرجع آن کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری می‌باشد. به استناد تبصره ذیل ماده هشتم آیین‌نامه اخیرالذکر، دیوان عدالت اداری، مرجع رسیدگی به آراء کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری‌ها است. شاکای بدون طی مراحل قانونی مذکور به هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مراجعه و شکایت نموده است. با عنایت به مراتب فوق، در صورتیکه شاکای به میزان و نحوه محاسبه عوارض شکایت دارند، طی نمودن مسیر مقرر در قانون برای طرح شکایت خود نزد آن مرجع ضروری به نظر می‌رسد. با توجه به مراتب معروضه فوق، رد شکایت موضوع پرونده حاضر مورد استدعاست.»

۲- همچنین مطابق نظریه شماره ۱۳۸۱/۳۰/۲۱۹۰ - ۱۳۸۱/۱۰/۱۲ شورای نگهبان در خصوص ممنوعیت وضع عوارض توسط شورا بدین شهر اظهار نظر شده است: چون وضع عوارض از امور تقنینی است و باید به وسیله مجلس شورای اسلامی تعیین یا ضوابط آن مشخص شود. لذا شوراهای اسلامی صرفاً به استناد بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون وظایف و تشکیلات شورای اسلامی مصوب سال ۱۳۷۱ فقط اختیار تهیه لوایح برقراری یا لغو عوارض شهری و همچنین تغییر نوع و میزان آن را دارند نه تصویب آن را.

۳- ضمناً قانونگذار پس از تصویب قانون مالیات بر ارزش افزوده مجموعاً ۳ درصد عوارض دریافتی را مستقیماً به حساب شهرداریها منظور می‌نماید، هرچند که شهرداری در مقابل این عوارض هیچگونه خدماتی ارائه نمی‌کند. لذا بر اساس این قانون هیچ مرجعی حق ایجاد مصوبه یا دستورالعمل، بابت عوارض علاوه بر عوارض مذکور را نداشته و تمامی مراجع موظف به تبعیت از آن می‌باشند. در ماده ۵۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده تمامی قوانین مغایر ملغی و بلا اثر شده است و در ماده ۵۰ نیز برقراری هرگونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاها و خدماتی که در این قانون تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده است توسط شورای اسلامی و سایر مراجع ممنوع می‌باشد. تابلوهای منصوبه بر سر درب اماکن تجاری و اداری علی القاعده مبین معرفی محل استقرار و فعالیت اماکن مذکور است و الزاماً متضمن تبلیغاتی در زمینه ارائه خدمات مربوطه نیست و اصولاً شهرداری در خصوص نصب این گونه تابلوها ارائه‌کننده خدمتی نمی‌باشد تا ذیحق به دریافت بهای آن باشد.

۴- از طرفی، شورای شهر تهران در «بند ۳-۱ اصلاحی ماده ۱» و «تبصره ۵ الحاقی به ماده ۲» در مصوبه معترض‌عنه، بدون مجوز قانونی و خارج از صلاحیت خود، اقدام به مقید نمودن تعریف تابلوهای منصوبه به حداکثر ارتفاع ۱۳۰ سانتیمتر و تبعاً ایجاد محدودیت در مصادیق آن نموده است. مقید نمودن تابلوهای معرف محل، به مترآژ، بدون تردید مخالف قانون و اراده هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در رأی صدرالذکر است. چرا که اساساً مترآژ، ابعاد، رنگ، فونت، جنس و مواردی از این دست، شرط کافی برای دلالت بر معرف یا تبلیغاتی بودن نمی‌باشد. چه بسا تابلویی هرچند کوچک اما تبلیغاتی و یا بالعکس.

۵- لذا با عنایت به مقررات مربوطه و رویه قضایی و آراء مکرر هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در بسیاری از دادنامه‌های اصداری من جمله دادنامه‌های شماره ۹۲۳ الی ۹۲۷ - ۱۳۹۶/۹/۲۱، ۲۴۱ - ۱۳۹۰/۶/۷، ۷۷۱ - ۱۳۹۱/۱۰/۱۸، ۴۰۶ و ۴۰۷ - ۱۳۸۷/۶/۳، ۱۹۷۶ - ۱۳۹۷/۱۱/۲، ۱۳۳۲ - ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ و ۳۶۱ - ۱۳۸۲/۹/۹ که به صراحت مصوبه مذکور و اصلاحیه مربوطه شورای اسلامی شهر را ابطال و ایشان را از وضع و تصویب مصوباتی در خصوص وصول عوارض منع نموده و همچنین اعلام داشته که تابلوهای منصوب بر سر در اماکن تجاری و اداری علی القاعده مبین معرفی محل استقرار و فعالیت اماکن مذکور بوده و وسیله تبلیغاتی در زمینه ارائه خدمات مربوط شناخته نمی‌شود و اصولاً شهرداری در این خصوص ارائه‌کننده خدمات خاصی نبوده تا استحقاق بهای آن را داشته باشد لذا با عنایت به جمیع جهات مذکور ابطال مصوبات و اختطاریه‌های صادره سازمان زیباسازی و شورای اسلامی شهر تهران در خصوص اخذ عوارض یاد شده مورد استدعاست.»

۲- متن تعرفه‌های مورد اعتراض به شرح زیر است:

«الف: تبصره ۶ الحاقی به ماده ۲ اصلاحی از مصوبه شماره ۲۵۲۴ - ۱۳۹۷/۱۱/۷

شورای اسلامی شهر تهران

تبصره ششم (۶) (الحاقی):

تابلوی شرکت‌های تولیدی و خدماتی و اشخاص حقیقی و حقوقی که با استفاده از یک علامت و یا نام تجاری ثبت شده خاص و انحصاری، اقدام به ایجاد فروشگاه‌های زنجیره‌ای، رستوران‌های دارای شعبه و امثالهم به صورت فرامنطقه‌ای می‌نمایند، تبلیغاتی محسوب و مشمول عوارض موضوع این مصوبه می‌شوند.

ب: ماده ۵ اصلاحی از مصوبه شماره ۲۵۲۴ - ۱۳۹۷/۱۱/۷ شورای اسلامی شهر تهران

ماده پنجم (اصلاحی):

نحوه محاسبه عوارض پرداخت نشده مؤدیان در سال‌های قبل بر اساس آخرین تعرفه

مصوب ملاک عمل در سال پرداخت مؤدی خواهد بود.»

۳- در پاسخ به شکایت‌های مذکور، شورای اسلامی شهر تهران به موجب لوایح شماره ۱۶۰/۱۱۰۶۳ - ۱۳۹۹/۵/۲۷ و ۱۶۰/۱۴۶۶۹ - ۱۳۹۸/۵/۲۸ به طور خلاصه اعلام کرده است که:

«به موجب دادنامه شماره ۹۰۸ - ۱۳۹۸/۱۱/۱۲ هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری، مصوبه مورد شکایت مغایر با قانون و قابل ابطال شناخته نشده است. با این توجه، با استناد به ماده ۸۵ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲، قرار رد درخواست مورد استدعاست. حسب مندرجات بند ۱۶ ماده ۸۰

گردش کار: ۱- شاکی به موجب دادخواستی ابطال مصوبه شماره ۴۵۹۲ - ۱۳۹۱/۱۱/۹ شورای اسلامی شهر کاشان در خصوص وضع عوارض تابلو را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«۱- اگر چه مطابق بندهای ۱۶ و ۲۶ ماده ۷۶ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شورای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ تصویب لوایح برقراری یا لغو عوارض شهرداری و نیز تغییر نوع و میزان آن و نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری و سازمانهای وابسته از جمله وظایف شورای اسلامی شهر می باشد. اما به موجب تبصره ۱ ماده ۵ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱ که تا آغاز حاکمیت قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ اعتبار داشته و نیز مواد ۵۰ و ۵۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده اختیار شورای اسلامی محدود به وضع عوارض محلی با رعایت ممنوعیت های مذکور در این مواد است.

۲- همانطور که مستحضرد فعالیت بانکها و شعب مختلف آن در امور بانکی و پولی در نقاط مختلف کشور گسترده شده است و فعالیت آن ملی تلقی شده و غیر محلی است و از طرفی از آنجا که شعب بانکها در شهرستانها شخصیت حقوقی مستقلی ندارند و هر بانک صرف نظر از تعداد شعب آن در سراسر کشور یک شخصیت حقوقی است و تحت شماره واحدی در اداره ثبت شرکتها ثبت می گردد و صرفاً به جهت نوع خدماتی که به مردم ارائه می نمایند در شهرهای مختلف دارای شعبه می باشند.

۳- اگرچه اخذ عوارض از سوی شهرداری یکی از منابع درآمد پایدار شهرداری جهت ارائه خدمات عمومی است و باید مورد پشتیبانی قرار گیرد اما اخذ این وجوه با توجه به آرای متعدد دیوان عدالت اداری نباید از طریق غیر قانونی وصول شود و از طرفی همانطور که مستحضر هستید اخذ عوارض توسط شهرداری در قبال ارائه خدمات خاص به اشخاص مطالبه می شود در حالیکه شهرداری در مقابل عوارض مورد مطالبه خدمات خاص به این بانک ارائه ننموده است. طبق ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری چنانچه مصوبه ای در هیأت عمومی ابطال گردد رعایت رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است و هرگاه مراجع مربوطه مصوبه جدیدی مغایر رأی هیأت عمومی تصویب کند رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت بدون رعایت مفاد ماده ۸۳ قانون مذکور فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب کننده در هیأت عمومی مطرح می نماید.

۴- همانطور که مستحضر هستید تابلوهای منصوبه بر سردرب اماکن اداری و تجاری علی القاعده مبین معرفی محل استقرار و فعالیت اماکن مذکور است و متضمن تبلیغات در زمینه ارائه خدمات مربوط نیست و اصولاً شهرداری در این خصوص ارائه کننده خدماتی نیست. همانطور که هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در آرای متعدد از جمله دادنامه های ۴۰۷ و ۴۰۶ - ۱۳۸۷ و ۲۴۱ - ۱۳۹۰ مصوبات شورای اسلامی چندین شهر در خصوص اخذ بهای تابلو منصوبه ابطال نمود. لذا با توجه به صدور آرای متعدد هیأت عمومی دیوان بر ابطال مصوبات شوراهای اسلامی دال بر اخذ بهای خدمات از تابلوهای منصوبه بر سر درب بانکها و ضرورت رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی شورای اسلامی شهر کاشان در اعطای مجوز به شهرداری در اخذ بهای خدمات تابلوهای منصوبه بر سر درب شعبه بانک موکل خلاف قانون و خارج از حدود اختیار مرجع تصویب می باشد و به استناد بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ و ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری تقاضای رسیدگی و صدور حکم شایسته در جهت ابطال مصوبه مذکور مورد تقاضا است.»

۲- متن مقرر در مورد اعتراض به شرح زیر است:

«صورتجلسه رسمی شورای اسلامی شهر کاشان (فوق العاده)

چهارصد و ششمین جلسه رسمی شورای اسلامی شهر کاشان (فوق العاده) در ساعت ۱۹ روز سه شنبه مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۳ با حضور اعضای شورای اسلامی شهر و آقای نادعلی مدیرعامل سازمان رفاهی تفریحی شهرداری کاشان و آقای حسن زاده مدیر محترم امور مالی سازمان مذکور با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید تشکیل گردید و نامه شماره ۱/۷۹۷۵/س ر - ۱۳۹۱/۱۰/۲۱ سازمان رفاهی تفریحی شهرداری کاشان منضم به تعرفه پیشنهادی عوارض تابلوهای تبلیغاتی و غیره جهت اجرا در سال ۱۳۹۱ مطرح و پس از بررسی به شرح زیر:

۴- در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ پرونده به هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری ارجاع شد و هیأت مذکور به موجب دادنامه شماره ۹۰۸ الی ۹۱۳ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۱۲ اصلاحیه مصوبه ساماندهی ابزارهای تبلیغاتی صنفی منصوب در شهر تهران به شماره ۲۵۲۴ از مصوبه صد و نوزدهمین جلسه شورای شهر تهران مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۷ به استثناء اطلاق تبصره ۶ الحاقی به ماده ۲ اصلاحی و آن قسمت از ماده ۵ اصلاحی که دستور اخذ عوارض تصویبی سال ۱۳۹۷ را نسبت به کسانی که در سالهای گذشته نپرداخته اند تعمیم داده است قابل ابطال تشخیص نداد و رأی به رد شکایت صادر کرد. رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعی یافت.

«رسیدگی به تبصره ۶ الحاقی به ماده ۲ اصلاحی و ماده ۵ اصلاحی مصوبه ۲۵۲۴ - ۱۳۹۷/۱۱/۷ شورای اسلامی شهر تهران در دستور کار هیأت عمومی قرار گرفت.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

۱- با توجه به اینکه در آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری وضع عوارض از تابلوهای واحدهای تجاری و اداری که مبین معرفی محل استقرار و فعالیت اماکن مذکور است در مصوبات شوراهای اسلامی شهرها، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص و ابطال شده است، بنابراین اطلاق و تسری تبصره ۶ الحاقی به تابلوهای مبین معرف منصوب در سردرب در اندازه استاندارد از مصوبه ۲۵۲۴ - ۱۳۹۷/۱۱/۷ شورای اسلامی شهر تهران به دلایل مندرج در آرای شماره ۷۲۴ الی ۷۵۹ - ۱۳۹۱/۱۰/۱۱، ۳۶۲ - ۱۳۹۲/۵/۲۱ و ۷۱۰ - ۱۳۹۴/۶/۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قانونی شورای اسلامی شهر است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود.

۲- طبق تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ شوراهای اسلامی شهر و بخش جهت وضع هر یک از عوارض محلی جدید، که تکلیف آنها در این قانون مشخص نشده باشد، موظفند موارد را حداکثر تا پانزدهم بهمن ماه هر سال برای اجراء در سال بعد، تصویب و اعلام عمومی نمایند. بنا بر حکم مذکور، تصویب عوارض در سال ۱۳۹۷ و دستور اخذ عوارض سالیانه سالهای قبل به سال تصویب در ماده پنج اصلاحی از مصوبه مورد شکایت مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات شورای اسلامی شهر است و ماده ۵ اصلاحی از مصوبه ۲۵۲۴ - ۱۳۹۷/۱۱/۷ شورای اسلامی شهر تهران مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۹۰۰۲۳ ۱۳۹۹/۱۲/۰۴

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۲۱ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۰۴ با موضوع: «ابطال مصوبه شماره ۴۵۹۲ - ۱۳۹۱/۱۱/۹ شورای اسلامی شهر کاشان در خصوص وضع عوارض تابلو» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۴ شماره دادنامه: ۱۶۲۱ شماره پرونده: ۹۹۰۰۲۳

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: بانک کارآفرین

موضوع شکایت و خواسته: ابطال مصوبه شماره ۴۵۹۲ - ۱۳۹۱/۱۱/۹ شورای اسلامی

شهر کاشان در خصوص وضع عوارض تابلو

ردیف	عوارض تابلو
۱۶	در صورتیکه پزشکان یک مجتمع به صورت گروهی و طبق اصول زیبا سازی شهرداری کاشان از یک تابلوی مشترک با رعایت سایز و اندازه استاندارد تعریف شده در ردیفهای ۷، ۸، ۹ و ۱۱ استفاده نمایند، عوارض نصب تابلو بر اساس ارزش منطقه‌ای زمین محل ملک و سطح تابلو با ضریب ۳ محاسبه می‌شود.
تبلیغات شهری (محیطی)	تبلیغات شهری یا محیطی در این دستورالعمل عبارت از کلیه تابلوهای تبلیغاتی اعم از دیواری، پارچه‌ای، بنری، فلکسی، فلزی، رایانه‌ای، متحرک و منقوش بر وسایل نقلیه است که به منظور معرفی یا تبلیغ کالا، خدمات و هر نوع فعالیتی که برای اطلاع‌رسانی و اعلان عمومی در معرض دید عموم استفاده می‌شود.
تخفیف خوش حسابی	برای آن دسته از صنوفی که در سال‌های مالی قبل، فاقد بدهی بابت عوارض آگهی سر درب می‌باشند در صورت پرداخت عوارض سال ۱۳۹۲ به صورت نقد تا سقف پنج درصد تخفیف خوش حسابی منظور گردد.
جریمه نصب بدون مجوز	برای آن دسته از افرادی که بدون اخذ مجوز و بدون نظر گرفتن مفاد مصوبه و شرایط ایمنی تابلو نصب می‌نمایند بر اساس ردیف و مشخصات تابلو (نحوه و مشخصات فرمول محاسبه) ۲۰٪ جریمه افزوده خواهد شد.
ماده دوازده ضوابط و مقررات ساماندهی، تنظیم و بهسازی تابلوها در سطح شهر مصوب شورای اسلامی شهر کاشان که مشتمل بر بیست و سه بند می‌باشد لازم‌الاجرا می‌باشد همچنین در خصوص تابلوهای غیر مجاز و مستفکین از پرداخت عوارض، شهرداری با توجه به مفاد قوانین مربوطه همکاری لازم را خواهند داشت.	

(ب) سایر موارد:

ردیف	سایر موارد مربوطه
۱	آن دسته از تابلوهایی که در داخل اماکن خصوصی نصب اما نمای تابلو در دید عمومی می‌باشد، بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با احتساب ۲۰٪ کاهش محاسبه و اخذ خواهد شد.
۲	تابلو و یا بوردهای نورافشان بیرونی یا قاب و فریم، تلویزیون‌های ال سی دی و ال ای دی که در نما و یا روی بام ساختمان‌ها نصب می‌گردند در صورت کسب رضایت‌نامه کتبی محضری از صاحب ملک و عوارض مربوطه که از مالک ملک قابل مطالبه خواهد بود و تأیید شهرداری کاشان و دارا بودن مجوز از دستگاه مربوطه طبق بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با احتساب ۲۵٪ کاهش محاسبه و اخذ خواهد شد.
۳	تابلو ادارات و سازمان‌ها، مراکز آموزشی دولتی و صندوق‌های قرض‌الحسنه، مراکز فرهنگی و مساجد، مراکز نظامی و انتظامی از پرداخت عوارض نصب تابلو معاف بوده و رعایت دستورالعمل‌های زیباسازی و ایمنی لازم‌الاجراست. در غیر اینصورت برابر مقررات ماده دوازده ضوابط و مقررات ساماندهی، تنظیم و بهسازی تابلوها در سطح شهر اقدام لازم صورت خواهد پذیرفت.
۴	در خصوص تابلوهای پزشکان، سازمان رفاهی تفریحی شهرداری کاشان هیچ گونه تکلیف و تعهدی نسبت به ابعاد تابلو نخواهد داشت و سازمان نظام پزشکی مجری قوانین مربوطه خواهد بود.
۵	در صورت ناهماهنگی بین تابلوهای مندرج در جدول عوارض تابلوها ردیف‌های ۱ تا ۶ سازمان رفاهی تفریحی بر اساس مقررات مربوطه ساماندهی لازم را بر اساس دستورالعملی که به تصویب هیأت مدیره سازمان رسیده باشد و مقررات ماده دوازده ضوابط و مقررات ساماندهی، تنظیم و بهسازی تابلوها در سطح شهر اقدام لازم صورت خواهد پذیرفت.
۶	در صورت ناهماهنگی بین تابلوهای مندرج در ضوابط شغلی ردیف‌های ۷ تا ۱۴ و عدم رعایت مقررات زیباسازی شهر برای برداشتن تابلو، سازمان رفاهی تفریحی مراتب را از طریق سازمان نظام پزشکی پیگیری و در صورت عدم اقدام پس از ابلاغ کتبی با زمان معین به صاحبان تابلو برابر مقررات ماده دوازده ضوابط و مقررات ساماندهی، تنظیم و بهسازی تابلوها در سطح شهر اقدام لازم صورت خواهد پذیرفت.
۷	در صورت اقتضا با درخواست پزشکان یک مجتمع و یا سازمان نظام پزشکی مقرر می‌شود که تابلوهای متمرکز در محل‌های مورد درخواست نصب شود سازمان رفاهی تفریحی با هماهنگی سازمان نظام پزشکی کاشان با توجه به شرایط فوق اقدامات لازم را معمول خواهند داشت.
۸	در صورت ناهماهنگی بین تابلوهای پزشکان و عدم مقررات زیباسازی شهر برای برداشتن تابلو هر یک از پزشکان، داروخانه‌ها، آزمایشگاه‌ها و مراکز رادیولوژی و فیزیوتراپی، سازمان رفاهی تفریحی مراتب را از طریق سازمان نظام پزشکی پیگیری و در صورت عدم اقدام و پس از ابلاغ کتبی با زمان معین به صاحبان تابلو برابر مقررات اقدام خواهد شد.
۹	در صورت ناهماهنگی بین تابلوهای مندرج در ضوابط شغلی ردیف‌های ۷ تا ۱۴ و عدم رعایت مقررات زیباسازی شهر برای برداشتن تابلو، سازمان رفاهی تفریحی مراتب را از طریق سازمان نظام پزشکی پیگیری و در صورت عدم اقدام و پس از ابلاغ کتبی با زمان معین به صاحبان تابلو برابر مقررات ماده دوازده ضوابط و مقررات ساماندهی، تنظیم و بهسازی تابلوها در سطح شهر اقدام لازم صورت خواهد پذیرفت.
۱۰	در صورت ناهماهنگی بین تابلوهای مندرج در ضوابط شغلی ردیف‌های ۷ تا ۱۴ و عدم رعایت مقررات زیباسازی شهر همچنین تخلیه محل و نبود مالک تابلو در مجتمع، سازمان رفاهی تفریحی برای برداشتن تابلو پس از ابلاغ کتبی با زمان معین به مالک ملک و یا هیأت مدیره مجتمع‌ها برابر مقررات ماده دوازده ضوابط و مقررات ساماندهی، تنظیم و بهسازی تابلوها در سطح شهر اقدام لازم صورت خواهد پذیرفت.
۱۱	در خصوص تابلوهای جمع‌آوری شده که بیش از شش ماه مالک جهت تعیین تکلیف اقدام نمی‌نماید شهرداری، معاونت‌ها و سازمان‌های تابعه با ابلاغ کتبی به مالک و تعیین مهلت معین و در صورت عدم اقدام از طرف مالک تابلو با رعایت مقررات مربوطه مجاز به فروش و پس از برداشتن دیوان و هزینه‌های صورت پذیرفته، الباقی وجه به حساب سپرده شهرداری واریز گردد.

(الف) نحوه و مشخصات فرمول:

نحوه و مشخصات فرمول محاسبه	دریافت عوارض تابلوهای سر درب
طول (L)	متراژ طول تابلوی منصوبه می‌باشد
عرض (W)	متراژ عرض تابلوی منصوبه می‌باشد
ضریب شغلی (J)	ضریب واحدهای شغلی
ارزش منطقه‌ای (P)	ارزش منطقه‌ای زمین موضوع ماده ۶۴ قانون مالیات‌های مستقیم در سال ۱۳۹۲ می‌باشد
ضریب نوع سازه (M)	- نمای کامپوزیت، چلنیوم و حروف برجسته با ضریب ۰/۷۵ - فلکس با ضریب یک - تابلوهای نئون و ال ای دی فریم‌دار نصب شده بر نمای ساختمان با حروف و متن ثابت با ضریب یک - تابلوهای نئون و ال ای دی فریم‌دار نصب شده بر نمای ساختمان با حروف و متن متحرک با ضریب ۱/۵ - نور افشان‌های بیرونی با قاب و فریم، تلویزیون‌های ال سی دی و ال ای دی برای معرفی فعالیت‌های همان واحد با ضریب ۱۰ و برای انجام تبلیغات شهری با ضریب ۲۰ که مجوز آن از طرف شهرداری و دستگاه‌های ذیربط صادر شده باشد.
ضریب تعداد وجه (C)	تعداد وجه تابلوهای منصوبه می‌باشد. یک وجه، ضریب یک دو وجه، ضریب یک و نیم سه وجه، ضریب دو چهار وجه و بیشتر: ضریب دو و نیم

(ب) عوارض تابلوها:

ردیف	عوارض تابلو
۱	تابلوی کلیه مغازه‌ها و اصناف مختلف که صرفاً در جهت معرفی نوع فعالیت صنفی نصب شده است، عوارض نصب تابلو بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با ضریب ۲/۵ محاسبه می‌شود.
۲	تابلو کلیه شرکتها و مؤسسات خصوصی رسمی یا غیر رسمی فعال و یا غیر فعال، عوارض نصب تابلو بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با ضریب ۵ محاسبه می‌شود.
۳	کلیه تابلوهای تبلیغاتی کالا و خدمات تولید داخل، عوارض نصب تابلو بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با ضریب ۶ محاسبه می‌شود.
۴	کلیه تابلوهای تبلیغاتی کالا و خدمات تولید خارج، عوارض نصب تابلو بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با ضریب ۸ محاسبه می‌شود.
۵	تابلوی دفاتر نمایندگی بیمه، عوارض نصب تابلو بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با ضریب ۴ برابر محاسبه می‌شود.
۶	تابلوی بانک‌های دولتی و خصوصی، مؤسسات مالی و اعتباری و دفاتر مرکزی شرکتهای بیمه، عوارض نصب تابلو بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با ضریب ۵ محاسبه می‌شود.
۷	تابلوی پزشکان عمومی حداکثر اندازه تا ۷۰ × ۵۰ سانتی متر عوارض نصب تابلو بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با ضریب ۳ محاسبه می‌شود.
۸	تابلوی پزشکان عمومی بیش از ۷۰ × ۵۰ سانتی متر عوارض نصب تابلو بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با ضریب ۶ محاسبه می‌شود.
۹	تابلوی پزشکان متخصص حداکثر اندازه تا ۷۰ × ۵۰ سانتی متر عوارض نصب تابلو بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با ضریب ۵ محاسبه می‌شود.
۱۰	تابلوی پزشکان عمومی بیش از ۷۰ × ۵۰ سانتی متر عوارض نصب تابلو بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با ضریب ۸ محاسبه می‌شود.
۱۱	تابلوی آزمایشگاه‌های تشخیص طبی، رادیولوژی و فیزیوتراپی حداکثر اندازه تا ۷۰ × ۱۰۰ سانتی‌متر عوارض نصب تابلو بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با ضریب ۴ محاسبه می‌شود.
۱۲	تابلوی آزمایشگاه‌های تشخیص طبی، رادیولوژی و فیزیوتراپی بیش از ۷۰ × ۱۰۰ سانتی‌متر عوارض نصب تابلو بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با ضریب ۶ محاسبه می‌شود.
۱۳	تابلوی داروخانه‌ها حداکثر اندازه تا ۷۰ × ۱۵۰ سانتی متر عوارض نصب تابلو بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با ضریب ۵ برابر محاسبه می‌شود.
۱۴	تابلوی داروخانه‌ها حداکثر اندازه تا ۷۰ × ۱۵۰ سانتی متر عوارض نصب تابلو بر اساس نحوه و مشخصات فرمول محاسبه با ضریب ۶ برابر محاسبه می‌شود.
۱۵	تابلوی سایر مراکز خصوصی که فعالیت کلینیک درمانی - بهداشتی، اورژانس، تزریقات، مرکز پرستاری و بیمارستان خصوصی دارند، عوارض نصب تابلو بر اساس ارزش منطقه‌ای زمین محل ملک و سطح تابلو با ضریب ۳ محاسبه می‌شود.

۳- در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس شورای اسلامی شهر کاشان به موجب لایحه شماره ۷/۵۴۱ - ۱۳۹۹/۲/۲۸ توضیح داده است که:

«۱- مطابق بند ۱۶ ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب سال ۱۳۷۵ و اصلاحات بعدی و تبصره ذیل ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده که به شوراهای شهر اجازه و مجوز تصویب و برقراری عوارض محلی را اعطاء نموده است که از این رهگذر شورای شهر لایحه پیشنهادی عوارض تابلوهای تبلیغاتی اشخاص حقیقی و حقوقی را که شهرداری به شورای شهر ارسال نموده‌اند مورد تأیید و موافقت قرار داده و مقصود و نظر شورا تابلوهای تبلیغاتی بوده به لحاظ این که هر مؤسسه و صنوف تجاری نیاز به تابلو در ابعاد معین که معرف محل بوده که مؤسسه و یا فرد صنفی مجاز به داشتن یک تابلو معرف محل کار و فعالیت خود را داشته و تابلوهای بزرگ و در ابعاد طولانی و نصب بر بام ساختمان و یا سر درب محل تبلیغاتی محسوب و مشمول عوارض و بهای خدمات شهرداری می‌گردد.

۲- به طوری که از سوابق ابرازی بانک کارآفرین شعبه کاشان مستفاد می‌گردد بانک کارآفرین یک شرکت خصوصی سهامی عام و به شماره ثبت ۱۵۷۹۱۵ و شناسه ملی ۱۰۱۰۲۰۰۶۲۲۶ بود که در تهران به ثبت رسیده و دارای شعبات در سایر شهرها می‌باشد که با عنایت به مسطورات مارالذکر بانک کار آفرین جزء مؤسسات ملی کشور نبوده که در لایحه دادخواستی فعالیت بانک را فعالیت ملی تلقی نموده‌اند که بدینوسیله موضوع مطروحه در دادخواست بانک کار آفرین رد می‌شود و احداث شعبات بانک در شهرها یک مؤسسه اقتصادی محلی تلقی می‌شود و اگر شعبات بانک در هر شهری دارای شخصیت حقوقی مستقل باشند و در ادارات ثبت شرکتها به ثبت رسیده باشند باز هم مجوز ملی بودن را احراز نمی‌کند و مانند سایر مؤسسات حقوقی در هر شهرستان یک بنگاه اقتصادی محسوب می‌شود که مدارک مثبت ثبت شرکت شعبه شهر کاشان نیز جوف دادخواست خواهان یافت نگردد.

۳- از آنجایی که ماده ۹۰ قانون شوراها مصوبات شورای شهر جهت سیر قانونی خود پس از تصویب در صحن علنی شوراهای شهر به هیأت تطبیق مصوبات مستقر در فرمانداری‌ها ارسال می‌گردد و پس از تأیید کمیسیون موصوف و بعضاً موافقت و دریافت تأییدیه از مقام استاندار قابلیت اجرایی پیدا می‌کند و تصویب عوارض تابلوهای تبلیغاتی اشخاص حقیقی و حقوقی و بنگاه‌های اقتصادی و تجاری شهرستان نیز مستنداً به مواد قانونی صدرالذکر اتخاذ گردیده است و تعیین و تفکیک تابلوهای معرف محل فعالیت با تابلوهای تبلیغاتی و در ابعاد مختلف به منظور زیبایی منظر شهری و نماهای ساختمان‌ها ملاک عمل و اقدام بوده و ساماندهی به تابلوهای سطح شهر نیز از وظایف ذاتی شهرداریها مسطور در ماده ۵۵ قانون شهرداری می‌باشد که شهرداری موظف این وظیفه گردیده است و لذا نظارت بر چگونگی و نصب و ابعاد آن توسط شهرداری معین می‌شود که این ضابطه مندی نیز توسط عوامل شهرداری صورت پذیرفته است، مضافاً به اینکه تابلوهای معرف محل فعالیت و در حد و اندازه تعیین شده از سوی شهرداری معاف از عوارض بوده و فقط تابلوهای تبلیغاتی مشمول عوارض معینه در هر شهر می‌باشد.

۴- با توجه به اینکه هر گونه اختلاف در ارتباط با عوارض شهرداری فی‌مابین مؤدیان با شهرداری بایستی ابتدا موضوع اختلاف در کمیسیون ماده ۷۷ مطرح و مورد رسیدگی قرار گیرد که در ضامم دادخواست بانک کارآفرین تصویری از رأی کمیسیون موصوف نیز یافت نگردد و امکان دارد اصلاً موضوع اختلاف تاکنون در کمیسیون فوق‌البیان مورد رسیدگی قرار نگرفته است.»

۴- رسیدگی به موضوع از جمله مصادیق حکم ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ تشخیص نشد و پرونده در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ به هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری ارجاع شد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۴ شماره دادنامه: ۱۶۲۲ شماره پرونده: ۹۸۰۰۵۷۱
مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
شاکي: آقای علی اصغر کاشفی
موضوع شکایت و خواسته: ابطال آن قسمت از طرح جامع منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی که شهرستان‌های رشت، آستانه اشرفیه و امامزاده هاشم را جزو منطقه آزاد تجاری - صنعتی لحاظ کرده است موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۲۳۰۰/ت/۵۶۴۲۹ هـ - ۱۳۹۸/۲/۲۸ هیأت وزیران

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال کل تصویب‌نامه شماره ۲۲۳۰۰/ت/۵۶۴۲۹ هـ - ۱۳۹۸/۲/۲۸ هیأت وزیران را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که: «به دلایل متعدد شکلی و ماهوی بعدی، تصویب این تصویب‌نامه علاوه بر خارج بودن از حدود و اختیارات مرجع واضع، برخلاف قوانین جاری کشور بوده که اولاً: منجر به تداخل مسئولیت‌های قانونی و ثانیاً: تداخل پهنه‌های قانونی در نهایت تضییع حقوق مردم و نهادهای عمومی غیر دولتی و... خواهد شد.

۱- مغایرت تصویب‌نامه طرح جامع منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی با ماده ۲۴ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد.
 ۲- مغایرت‌های قانونی به کارگیری عنوان «طرح جامع» در تصویب‌نامه موضوع شکایت که هیأت وزیران بدون تصریح قانونی نمی‌توانست از عنوان طرح جامع در تصویب‌نامه استفاده کند.
 ۳- مغایرت محدوده پیش‌بینی شده در طرح جامع با قانون ایجاد مناطق آزاد تجاری - صنعتی آبادان و خرمشهر و جلفا و بندر انزلی که موجب تجاوز به محدوده و حریم در خارج از منطقه آزاد انزلی بدون جواز قانونی بوده است.
 ۴- مغایرت تعیین محدوده منطقه آزاد آبادان و خرمشهر در سایر محدوده‌های قانونی که موجب تداخل محدوده‌ها می‌شود.»

متن تصویب‌نامه شماره ۲۲۳۰۰/ت/۵۶۴۲۹ هـ - ۱۳۹۸/۲/۲۸ به قرار زیر است:
«وزارت امور اقتصادی و دارایی
دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی
هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۲/۲۵ به پیشنهاد شماره ۹۸۲/۱۰/۸ - ۱۳۹۸/۱/۶ دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی و به استناد ماده (۲۴) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۲ - تصویب کرد: طرح جامع منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی و نقشه‌ها و ضوابط فنی آن به شرح پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیأت دولت است، تعیین می‌شود. - معاون اول رییس‌جمهور»
طرف شکایت علیرغم ارسال و ابلاغ نسخه دوم دادخواست و ضامم آن تا زمان رسیدگی به پرونده هیچ گونه پاسخی ارسال نکرده است.

در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری پرونده به هیأت تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری ارجاع می‌شود و هیأت مذکور به موجب دادنامه شماره ۱۰۰۵۶ - ۱۳۹۹/۲/۲۷، مصوبه

مورد اعتراض را به استثناء قسمتی که ذیلاً می‌آید قابل ابطال تشخیص نداد و رأی به رد شکایت صادر کرد. رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری و یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعیت یافت.

«رسیدگی به آن قسمت از طرح جامع منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی که شهرستان‌های رشت، آستانه اشرفیه و امام زاده‌هاشم را جزو منطقه آزاد تجاری - صنعتی لحاظ کرده است موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۲۳۰۰/ت/۵۵۶۴۲۹هـ.ش - ۱۳۹۸/۲/۲۸ هیأت وزیران در دستور کار هیأت عمومی قرار گرفت.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

مطابق قانون ایجاد مناطق آزاد تجاری - صنعتی آبادان و خرمشهر، جلفا و بندر انزلی مصوب سال ۱۳۸۲ مقرر شده است محدوده‌ای از منطقه شهرستان‌های آبادان و خرمشهر و محدوده‌ای از شهرستان‌های جلفا و بندرانزلی که هیأت وزیران تعیین می‌کند به عنوان مناطق آزاد تجاری - صنعتی شناخته می‌شود. در ماده ۱۴ قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب سال ۱۳۶۲ رعایت محدوده کلیه واحدهای تقسیماتی برای تمامی واحدها و سازمان‌های اداری (اجرایی و قضایی) و نهادهای انقلاب اسلامی کشور لازم است. نظر به اینکه هیأت وزیران در مصوبه ۲۲۳۰۰/ت/۵۵۶۴۲۹هـ.ش - ۱۳۹۸/۲/۲۸ طرح جامع منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی را ابلاغ کرده، آن قسمت از طرح جامع که قسمت‌هایی از شهرستان‌های رشت، آستانه اشرفیه و امام‌زاده هاشم، مناطقی خارج از محدوده شهرستان بندر انزلی را جزو منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی لحاظ کرده است، بنابراین اطلاق این مصوبه را جزو منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی آورده است با قانون ایجاد مناطق آزاد تجاری - صنعتی آبادان و خرمشهر، جلفا و بندر انزلی مصوب سال ۱۳۸۳ مغایر است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود. با اعمال ماده ۱۳ قانون اخیرالذکر و ابطال مصوبات از زمان تصویب آنها موافقت نشد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۳۲۴۸

۱۳۹۹/۱۲/۰۴

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه‌های ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۲۴الی ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۲۴ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۰۷ با موضوع: «اعلام تعارض به موجب ماده ۱۱۱ قانون شرکتهای تعاونی، معافیت مقرر در آن مشخصاً نسبت به فعالیت‌های مندرج در ماده مذکور قابل اعمال بوده و تسری آن به درآمدهای حاصل از اجاره با توجه به اصل عدم معافیت فاقد مبنای حقوقی است، بنابراین رأی به رد شکایت صحیح و موافق مقررات است» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۷ شماره دادنامه: ۱۶۲۴ - ۱۶۲۳

شماره پرونده: ۹۸۰۳۲۵۰ و ۹۸۰۳۲۴۸

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

اعلام‌کننده تعارض: سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران

موضوع: اعلام تعارض در آراء صادر شده از شعب دیوان عدالت اداری

گرددش کار: در خصوص دادخواست اشخاص به خواسته ابطال رأی شورای عالی مالیاتی ناظر بر اخذ مالیات از درآمد ناشی از اجاره املاک متعلق به تعاونی‌های روستایی، شعب دیوان عدالت اداری آراء متفاوتی صادر کرده‌اند.

گرددش کار پرونده‌ها و مشروح آراء به قرار زیر است:

الف: شعبه ۳۳ بدوی دیوان عدالت اداری در رسیدگی به پرونده ۲۲۶۶/۸۶/۳۳ با موضوع دادخواست اتحادیه مرکزی تعاونی‌های مصرف کارگران ایران به طرفیت وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان امور مالیاتی کشور و به خواسته ابطال رأی شماره ۲۰۱/۱۲۷۰۱ شورای عالی مالیاتی مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۲۰ به موجب دادنامه شماره ۱۲۶۳ - ۱۳۸۷/۱۱/۱۲ به شرح زیر رأی صادر کرده است:

«ماحصل شکایت اتحادیه مرکزی تعاونی‌های مصرف کارگران ایران به طرفیت وزارت اقتصادی و دارایی به خواسته ابطال رأی شورای عالی مالیاتی در خصوص مطالبه مالیات اینست که وفق مفاد ماده ۱۱۱ قانون شرکتهای تعاونی روستایی و تعاونی کارگری اتحادیه مرکزی تعاونی‌ها از پرداخت مالیات معاف هستند و مطالبه سازمان مالیاتی به استناد بخشنامه وزارتی که توسط دیوان عدالت اداری ابطال گردیده است، غیر قانونی می‌باشد، اداره خوانده طی لایحه ارسالی اعلام داشته است که مالیات مورد مطالبه از اتحادیه شاکی مستند به قراردادهای اجاره می‌باشد، اتحادیه درآمدهای اجاره داشته که خارج از چارچوب اساسنامه و قانون شرکتهای تعاونی است، چون جنبه انتفاعی دارد و مشمول مالیات می‌گردد، لیکن با توجه به اطلاق ماده ۱۱۱ قانون شرکتهای تعاونی که شرکتهای تعاونی‌های کارگری، مسکن و روستایی و صنایع دستی را از پرداخت مالیات معاف دانسته است شامل درآمدهای اجاره‌ای شرکتهای مذکور نیز می‌گردد و به آنها مالیات تعلق نمی‌گیرد، بنابراین لایحه جوابیه نماینده حقوقی سازمان مالیاتی غیرقبول و مردود است لذا شکایت شاکی وارد تشخیص گردیده و با استناد به مواد ۱، ۱۳ و ۱۴ قانون دیوان عدالت اداری حکم به ورود شکایت و فسخ رأی شورای عالی مالیاتی صادر و اعلام می‌گردد. این رأی به استناد ماده ۷ قانون دیوان عدالت اداری قطعی است.»

ب: شعبه ۳ بدوی دیوان عدالت اداری در رسیدگی به پرونده شماره ۹۷۰۹۹۸۰۹۰۱۴۰۲۴۳۵ به شرح زیر رأی صادر کرده است:

با موضوع دادخواست اتحادیه شرکتهای تعاونی روستایی خوانسار به طرفیت اداره مالیاتی شهرستان خوانسار و به خواسته ابطال رأی شماره ۶۱۴ هیأت تجدیدنظر مالیاتی به موجب رأی شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۰۱۴۰۰۰۲۵ - ۱۳۹۸/۱/۱۹ به شرح زیر رأی صادر کرده است:

«دعای مطروحه از جانب شاکی در قالب دادخواست تقدیمی و اعتراض به رأی شماره ۶۱۴ - ۱۳۹۷/۸/۳ صادره از هیأت تجدیدنظر مالیاتی مربوط به مالیات عملکرد سال ۱۳۹۳ مبنی بر عدم توجه به مفاد قانون در رسیدگی و عدم اعمال معافیت مالیاتی، به نظر غیر وارد تشخیص داده می‌شود، چرا که با بررسی، محتویات پرونده و مفاد دادخواست واصله و منضمات پیوست پرونده و دفاع معموله، اقدامات انجام شده در حدود مقررات مندرج در قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ با اصلاحات بعدی بوده و از مجموع قراین و امارات، قانونی بودن رأی معترض‌عنه استنباط می‌گردد علی‌الخصوص اینکه در فرآیند رسیدگی از سوی طرف شکایت اقداماتی از قبیل اینکه در خصوص درآمد اجاره مطالبه مالیات شده که منطبق با فعالیت نبوده و نسبت به فعالیت‌های متعارف اعمال معافیت شده است صورت پذیرفته است، علیهذا تخطی از مفاد قانون و تخلف از مقررات احراز نمی‌شود و به استناد مواد ۱۰ و ۶۵ از قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ حکم به رد شکایت صادر می‌نماید. رأی صادره ظرف بیست روز پس از ابلاغ قابل اعتراض در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری می‌باشد. با قطعیت این دادنامه از دستور موقت سابق الصدور رفع اثر خواهد شد.»

این رأی به لحاظ عدم تجدیدنظر خواهی قطعیت یافت.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۴/۱۷ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف: تعارض در آراء محرز است.

ب: به موجب ماده ۱۱۱ قانون شرکتهای تعاونی: «درآمد شرکتهای تعاونی روستایی متشکل از افراد ساکن حوزه عمل شرکت که به امر کشاورزی مباشرت مستقیم دارند اعم از اینکه تحت سرپرستی وزارت تعاون و امور روستاها یا بانک عمران باشند، همچنین شرکتهای تعاونی کارگری مصرف، مسکن و اعتبار و نیز اتحادیه‌های آنها همچنین شرکتهای تعاونی صنایع دستی و صیادان و آموزشگاه‌ها و اتحادیه‌های آنها به طور کلی از پرداخت مالیات معاف می‌باشند.» نظر به اینکه مطابق حکم این ماده، معافیت مقرر در آن مشخصاً نسبت به فعالیت‌های مندرج در ماده مذکور قابل اعمال بوده و تسری آن به درآمدهای حاصل از اجاره با توجه به اصل عدم معافیت فاقد مبنای حقوقی است، بنابراین رأی شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۰۱۴۰۰۰۲۵ - ۱۳۹۸/۱/۱۹ شعبه سوم دیوان عدالت اداری مبنی بر رد شکایت صحیح و موافق مقررات است. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۲ و ماده ۸۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ برای شعب دیوان عدالت اداری و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی